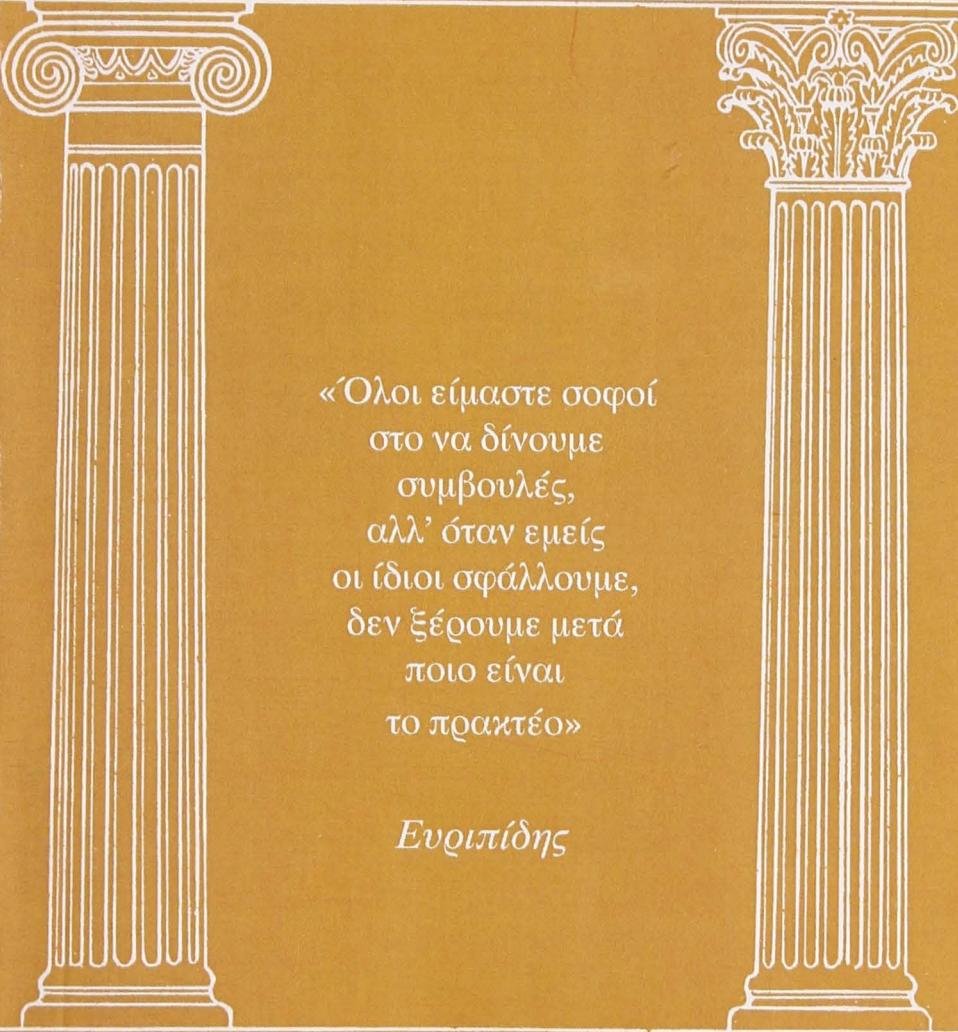

ΙΛΙΞΟΣ

«Όλοι είμαστε σοφοί
στο να δίνουμε
συμβουλές,
αλλ' όταν εμείς
οι ίδιοι σφάλλουμε,
δεν ξέρουμε μετά
ποιο είναι
το πρακτέο»

Ευριπίδης

**Κυκλοφορούν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

**Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Το Κλειδί της Θεοσοφίας	16€
Η Φωνή της Σιγής	8€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό	8€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Εκδότης - Διευθυντής: Γεώργιος Σιβρής

Επιμέλεια ύλης: Κρυσταλλία Ιωαννίδου, Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Μεταφράσεις: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Έτος 50ον, Απρίλιος – Μάιος – Ιούνιος 2006, Τεύχος 264

Ο άνθρωπος αποτελείται από επιθυμίες. Και όπως είναι η επιθυμία του, έτσι είναι και η θέλησή του. Και όπως είναι η θέλησή του, έτσι είναι και τα έργα του. Και ό,τι έργο πράξει, αυτό και θα θερίσει.

Έλενα Π. Μπλαβάτσου

(Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αξιωματών)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	Σελ.
Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	3
Ernest Wood: Οι Τρεις Αίθουσες.....	10
Ρενέ Γκενόν: Η Σβάστικα ως Μορφή Σταυρού	18
Έντουαρντ Συρέ: Η Διδασκαλία των Μυημένων	22
Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ	26
Μαίρη Ζωγράφου: Νέος Δρόμος.....	30
Από τις Διδασκαλίες των Σιχχ: Σαμπτ - Ο Θεός Ήχος.....	37
Βασίλειος Καραμαλίκης: Ο Κύκλος της Ανθρώπινης Ζωής	40
Αντώνιος Ανδριανόπουλος: Η Χαρά	44
Ο Έρωσ - Φάνης των Ορφικών	45
Η Τέχνη (Ρητά αρχαίων)	50
Θεόδωρος Κατσιρίης: Κοιφούκιος.....	51
Γεώργιος Σιβρής: Ο Μαχάτιμα Γκάντι και η Δύναμη της Σατυραγράχα	55
Κρίσναμούρτι: Ο Φόβος	59
Μεταξύ μας	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά. Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Η Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι ανακοινώνει με χαρά στα μέλη της και τους συνδρομητές του Ιλισού, ότι η Ευρωπαϊκή Σχολή της Θεοσοφίας θα διεξάγει τις εργασίες της για το έτος 2006, στην Αθήνα. Είναι ένα γεγονός που λαμβάνει χώρα στην Ελλάδα για πρώτη φορά από την εποχή της ίδρυσης της Σχολής.

Η Ευρωπαϊκή Σχολή της Θεοσοφίας ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1982 στην πόλη Camberley της Αγγλίας, και παρέχει στα μέλη της παγκόσμιας θεοσοφικής κοινότητας ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα εντατικών θεοσοφικών μαθημάτων κάθε χρόνο, τα οποία συνήθως διεξάγονται σε διαφορετικές χώρες κάθε φορά. Έως τώρα, οι εργασίες της Σχολής έχουν διεξαχθεί στην Αγγλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ισπανία, Ελβετία, Σουηδία και Ιρλανδία. Υπάρχουν και άλλες ανάλογες θεοσοφικές σχολές με παρόμοια μαθήματα, ενώ όλες έχουν ως βάση τους τις διδασκαλίες της Έλενας Π. Μπλαβάτσκι από τη «Μυστική Διδασκαλία» και άλλα γραπτά της, καθώς και από τις «Επιστολές των Διδασκάλων» προς τον Α. Σίννερ και άλλα θεοσοφικά κείμενα.

Η Σχολή αυτή αποτελεί έναν αυτόνομο οργανισμό και εργάζεται υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Θεοσοφικής Ομοσπονδίας, η οποία όμως δεν έχει καμία οργανωτική δικαιοδοσία επάνω της. Μοναδικός υπεύθυνος για τη λειτουργία και την οργάνωση της Σχολής είναι το Διοικητικό Συμβούλιό της, το οποίο αποτελείται σήμερα από

τους: Harold Tarn – Πρόεδρος, Ingrid Eberhard Evans – Διευθύντρια οργάνωσης, και Cornelia Crowther, Colin Price, Ali Ritsema, και Yves Marcel. Σκοπός της Σχολής είναι να προσφέρει την ευκαιρία στα μέλη των Ευρωπαϊκών εθνικών τμημάτων της Θεοσοφικής Εταιρείας να μελετήσουν καλύτερα και να μεταδώσουν τις διδασκαλίες της εσωτερικής φιλοσοφίας. Τα μαθήματα γίνονται στην αγγλική γλώσσα.

Η συμμετοχή στις εργασίες της Ευρωπαϊκής Σχολής της Θεοσοφίας γίνεται κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων προς τη Διεύθυνση Οργάνωσης της Σχολής, μαζί με το ανάλογο χρηματικό ποσό εγγραφής, όπως αυτό ορίζεται σε κάθε χώρα. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει απαραίτητως να είναι μέλη της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι ή άλλου τμήματος από το εξωτερικό. Οι υπεύθυνοι της Σχολής διατηρούν το δικαίωμα να επιλέξουν περιορισμένο αριθμό μόνο ανάμεσα στους ενδιαφερόμενους, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετοχών του ετήσιου κύκλου των εργασιών. Το πρόγραμμα των εργασιών για το έτος 2006 (14 – 21 Οκτωβρίου) έχει ως εξής:

ΓΕΝΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ:

«Σπάζοντας τον εσωτερικό κώδικα»

(Μετάφραση προγράμματος: Γεώργιος Γεωργιάδης)

Επίτιμοι Ομιλητές:

Prof. John Algeo - Dr. Elisabet Sahtouris

PROF. JOHN ALGEO

«Σπάζοντας τον εσωτερικό κώδικα»

Τα διάφορα εσωτερικά συστήματα είναι σαν διαφορετικοί κώδικες για το ίδιο μήνυμα. Η Θεοσοφία παρέχει το κλειδί που μας βοηθά να σπάσουμε οποιονδήποτε από τους εσωτερικούς κώδικες, ανακαλύπτοντας έτσι, το κρυφό μήνυμα πίσω από αυτούς. Αυτή η σειρά των παρουσιάσεων θα επικεντρωθεί σε πέντε τέτοιους εσωτερικούς κώδικες, όχι κάνοντας μία πλήρη παρουσίασή τους – κάτι που θα ήταν αδύνατο στο διαθέσιμο χρόνο – αλλά μία παρατήρηση συγκεκριμένων, κύριων στοιχείων από κάθε κώδικα στον οποίο ρίχνει το φως της η Θεοσοφία. Επίσης, σε αυτή τη σειρά θα εξεταστεί η φύση των κωδικών και του εσωτερισμού.

Θέματα σειράς:

- Ο Γνωστικός Κώδικας: Τι είναι ένας κώδικας;
- Ο Αλχημικός Κώδικας: Γιατί χρησιμοποιούμε έναν κώδικα;
- Ο Καβαλιστικός Κώδικας: Τι κάνει έναν κώδικα εσωτερικό;
- Ο Μασονικός Κώδικας: Γιατί χρειαζόμαστε έναν εσωτερικό κώδικα;
- Ο Φανταστικός Κώδικας: Πώς ασχολούμαστε με το σπάσιμο ενός κώδικα;

Ο John Algeo ζει στην άλλη Αθήνα, αυτήν στην Γεωργία (όχι την Γεωργία στα νότια της Ρωσίας, αλλά την Georgia, βόρεια της Φλόριντα, Η. Π. Α.). Έγινε μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας το 1947 και έχει εργαστεί με διάφορους τρόπους, συμπεριλαμβανομένης της Προεδρίας του Αμερικανικού Τομέα για εννέα χρόνια, και πρόσφατα ως Παγκόσμιος Αντιπρόεδρος της Θ.Ε. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «Μετενσάρκωση Ερευνημένη» («Reincarnation Explored»), συν-δημιουργός του «Η Δύναμη της Σκέψης» («The Power of Thought») και εκδότης των «Επιστολών της Έλενας Πέτροβνα Μπλαβάτσκι» («Letters of H.P. Blavatsky») και του υπό νέα έκδοση βιβλίου, «Απόηχοι της Γνώσης» («Echoes from the Gnosis») του G.R.S. Mead. Υπήρξε εκδότης του περιοδικού «Η Αναζήτηση» («The Quest»), ενώ παρουσιάζει σειρά θεοσοφικών μαθημάτων και διαλέξεων σε όλο τον κόσμο.

Ο J. Algeo είναι Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Georgia, και διετέλεσε διακεκριμένος καθηγητής Αγγλικής Φιλολογίας στο ίδρυμα Alumni μέχρι την συνταξιοδότησή του. Υπήρξε Εταίρος στα "Fulbright Research" και "Guggenheim" στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Είναι πρώην Πρόεδρος των "American Dialect Society", "American Name Society" και "Dictionary Society of North America". Ήταν υπεύθυνος εκδόσεων για δέκα χρόνια του περιοδικού «Αμερικανικός Λόγος» («American Speech»), που ήταν έκδοση της "American Dialect Society" και είναι συγγραφέας πολυάριθμων ακαδημαϊκών βιβλίων και άρθρων με θεματολογία σχετική με την ιστορία της αγγλικής γλώσσας, τις Βρετανό-Αμερικανικές διαφοροποιήσεις της και τη σημερινή της χρήση, και τελευταία, του υπό έκδοση βιβλίου του Πανεπιστημίου Cambridge, «Βρετανική ή Αμερικανική Αγγλική; Ένα Εγχειρίδιο Λεκτικών και Γραμματικών Προτύπων» («British or American English? A Handbook of Word and Grammar Patterns»). Η Adele Algeo, η σύζυγός του, είναι σύντροφός του σε οτιδήποτε κάνει.

DR. ELISABET SAHTOURIS

**«Μαθαίνοντας από τη φύση για τη δημιουργία
της Παγκόσμιας Οικογένειας:**

Μία συνάντηση Επιστήμης και Πνεύματος»

Ιστορίες Πολιτισμικής Δημιουργίας: Επιστήμη εναντίον Θρησκείας.
Πνεύμα μέσα στην Ύλη: Ο Έμβιος Κόσμος και η Έμβια Γη μας.
Χτίζοντας την Παγκόσμια Οικογένεια: Η Εξελικτική της Εντολή.

Τα επιστημονικά μας μοντέλα για τη φύση, έχουν γίνει οι ιστορίες δημιουργίας του πολιτισμού μας, που μας λένε μέσω της φυσικής ότι ζούμε σε ένα συμπτωματικό, μη έμβιο σύμπαν σε άτακτη παρακμή, και μέσω της βιολογίας ότι είμαστε καταδικασμένοι σε μία ατέρμονη πάλη μέσα στην ανεπάρκεια. Η εξελικτική βιολόγος και φροντουρίστρια Δρ. Elisabet Sahtouris, μας βοηθά να ανακαλύψουμε ένα συνειδητό, έμβιο σύμπαν υλοποιημένου πνεύματος που αντ'οργανώνεται σε δυναμική ισορροπία, και μία εξελικτική διαδικασία κατά την οποία ο εχθρικός ανταγωνισμός παραδίδεται στην ώριμη συνεργασία. Τότε γίνεται ξεκάθαρο ότι η παγκοσμιοποίηση της ανθρωπότητας είναι μία φυσιολογική, βιολογική, εξελικτική διαδικασία. Αποκαλύπτοντας τα μυστικά της επιτυχίας της φύσης, μπορούμε να δούμε καθαρά πώς να ξεπεράσουμε τα παρόντα εμπόδια και να βεβαιωθούμε ότι η παγκόσμια οικογένειά μας και όλα τα άλλα γένη θα ειρηνεργήσουν.

Μερικά συγκεκριμένα θέματα που θα καλύψει στις διαλέξεις της:

- Γιατί η επιστημονική ιστορία της δημιουργίας μάς αφήνει με ένα συναίσθημα απελπισίας;
- Ένα επιστημονικό μοντέλο της φύσης βασισμένο στο πνεύμα, μάς αποκαλύπτει ότι υπάρχει ελπίδα.
- Η αξία του αυτό-ενδιαφέροντος σε ένα ολαρχικό μοντέλο.
- Σύνθετοι συνεργαζόμενοι οργανισμοί και συστήματα της φύσης.
- Εφαρμογές της – βασισμένης στο πνεύμα – φύσης στις προσπάθειες της ανθρωπότητας.
- Η παγκοσμιοποίηση σαν το εξελικτικό επιβεβλημένο έργο μας.
- Γιατί το μέλλον μας είναι φωτεινό παρό (ή εξ' αιτίας αυτών) τις κρίσεις.

Διεθνώς γνωστή σαν μία δυναμική ομιλήτρια και προσωπικότητα των μέσων, είναι μία εξελικτική βιολόγος, φροντουρίστρια, καθηγήτρια, συγγραφέας και σύμβουλος στο «Σχέδιο Έμβιων Συστημάτων» (Living Systems Design). Η Δρ. Sahtouris παρουσιάζει τη σχέση των βιολογικών συστημάτων με τον οργανωτικό σχεδιασμό στις

επιχειρήσεις, τις κυβερνήσεις και το παγκόσμιο εμπόριο. Διδάσκει στο πρόγραμμα επιχειρηματικής συντήρησης (MBA) στο Bainbridge Graduate Institute και είναι εταίρος της World Business Academy. Τα βιβλία της είναι: «Βήματα μέσα στο Χρόνο: από την Αστρική Σκόνη μέχρι Εμάς» («A Walk through Time: from Stardust to Us»), «Βιολογία Αναθεωρημένη» («Biology Revisioned») που το έγραψε μαζί με τον Willis Harman και «Γήινος Χορός: Έμβια Συστήματα σε Εξέλιξη» («Earth Dance: Living Systems in Evolution»).

HAROLD TARN

«Δύο κουβέντες πάνω στο Πέπλο της Αλληγορίας»

Η ερμηνεία (ή αποκωδικοποίηση) των μεγάλων μύθων και θρύλων που εμφανίζονται σε μερικές από τις πίστεις του κόσμου αποτελεί εμπόδιο για πολλούς. Πρέπει να τις αντιμετωπίσουμε κυριολεκτικά ή σαν αλληγορίες – το αληθινό τους νόημα καλύπτεται από πέπλο ώστε να τις προστατεύσει από τους βλάσφημους;

Ο Harold Tarn είναι συνταξιούχος καθηγητής μαθηματικών, μηχανικής και μουσικής. Είναι ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Σχολής της Θεοσοφίας και θεματοφύλακας του Ιδρύματος Blavatsky (Blavatsky Trust). Μέλος της English Executive από το 1984 και ομιλητής της Θεοσοφικής Εταιρείας για πολλά χρόνια. Το 1999 έκανε διαλέξεις στο London Blavatsky και είναι οργανωτής στο τμήμα εθνικών ομάδων εργασίας επάνω στη Θεοσοφική Διδασκαλία και Επιστήμη από το 1980.

COLIN PRICE

«Το Κύριο Κλειδί των Μυστηρίων»

Αυτό πρόκειται να βρεθεί στη Θρησκεία της Σοφίας, η οποία όπως λέει η Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι, αποτελεί την τελευταία λέξη της πιθανής ανθρώπινης γνώσης και θα διασωθεί από κάθε άλλη θρησκεία και φιλοσοφία. Θα ρίξουμε μία ματιά στη συνολική ουσία της μυστικότητας και την αναγκαιότητα για έναν εσωτερικό κώδικα.

«Το Αδιαπέραστο Μυστικό του Απόλυτου»

Είναι αδιανόητο, πέρα από το εύρος και τις δυνατότητες της ανθρώπινης σκέψης, αλλά το αυταπόδεικτο του Απόλυτου κάνει εκτεταμένους υπαινιγμούς στη Θεοσοφική Διδασκαλία και τα Μυστήρια.

Ο Colin Price ήταν επαγγελματίας επιστήμονας και πτυχιούχος Μηχανολόγος Ηλεκτρολόγος που έκανε επιστημονική έρευνα και συμμετείχε σε διεθνείς Επιστημονικές Επιτροπές. Πρόσφερε εργα-

σία σε οικονομικές επιτροπές της εκκλησίας και ως ενοριακός εκκλησιαστικός σύμβουλος, μέλος Πρωτό – πρεσβυτεριανών και Επισκοπικών συνόδων, και επικεφαλής ομάδων εργασίας.

Είναι μέλος του Συμβουλίου της Θεοσοφικής Εταιρείας της Αγγλίας, της Εκτελεστικής Επιτροπής, της Υπό-Επιτροπής Οικονομικών και της Επιτροπής του σχολείου Θερινών Μαθημάτων. Είναι διευθυντής Ε.Τ.Τ. και F.F.T.S.. Επίσης, διευθυντής του Πάρκου Tekel και του Ξενώνα της Σχολής, Πρόεδρος του Αγγλικού τμήματος της Θεοσοφικής Εταιρείας από το 1999, και διευθυντής τομέα της Ευρωπαϊκής Σχολής της Θεοσοφίας. Κάνει ομιλίες στην Αγγλία και στο εξωτερικό.

ALI RITSEMA

«Η Εσωτερική Φιλοσοφία»

Η Ε.Π.Μπλαβάτσκι απευθύνεται στο ευρύτερο κοινό και στρέφει την προσοχή του στην Εσωτερική Φιλοσοφία. Οι εργασίες της, τις οποίες αποκαλεί «καταγραφές», είναι η υπογράμμιση κάποιων θεμελιωδών αληθειών μέσα από τη Μυστική Διδασκαλία από τους Αρχαίους Χρόνους, και μέσα από χιλιετηρίδες προφανούς σιωπής και μυστικότητας.

Η Ali Ritsema ήταν μέλος της Ολλανδικής Επιτροπής, Αντιπρόεδρος και Γενική Γραμματέας του Ολλανδικού Τμήματος της Θ.Ε., εκδότρια του θεοσοφικού περιοδικού «Θεοσοφία» και Υπεύθυνη του εκδοτικού Οίκου TVN. Ήταν επικεφαλής εθνικών ομάδων εργασίας, ομιλήτρια στην Ολλανδία και το εξωτερικό, και επίσης σε συγκεντρώσεις και συνέδρια στην Ινδονησία, το Αντνάρ, τη Βραζιλία και το Σίδνεϋ. Παρακολούθησε τη Σχολή της Σοφίας του Αντνάρ σε διάφορες περιόδους και τη Σχολή της Θεοσοφίας στην Κρότωνα, το Οτζάι και την Καλιφόρνια. Έζησε και εργάστηκε για εννέα χρόνια στο Διεθνές Θεοσοφικό Κέντρο του Νάαρντεν, ενώ τώρα ζει στο Βέλγιο. Είναι επίσης διευθύντρια τομέα της Ευρωπαϊκής Σχολής της Θεοσοφίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΒΡΗΣ

«Ανακαλύπτοντας το Κλειδί για την Θεοσοφία»

Τρεις προσδιορισμοί θα μπορούσαν να δοθούν στο τίτλο αυτής της διάλεξης:

- Τι είναι Θεοσοφία, η φύση και η προέλευσή της.
- Τι εννοούμε λέγοντας: «το Κλειδί».

• Πώς μπορούμε να ανακαλύψουμε το Κλειδί που θα μας δώσει την ικανότητα να αποκαλύψουμε την Ίσιδα; Η Ίσιδα ως υπαινιγμός στη θεία γνώση.

Ο Γεώργιος Σιβρής είναι Γενικός Γραμματέας (Πρόεδρος) της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι από το 2000. Είναι ενεργό μέλος της Θ.Ε. επί 37 χρόνια, γράφει άρθρα για το περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ και κάνει πολλές διαλέξεις για τα μέλη της Θ. Ε. εν Ελλάδι. Ίδρυσε τη στοά «Απόλλων» το 1986, η οποία είναι ακόμη ενεργή.

ERICA LETZERICH

«Τα Μυστήρια των Καβείρων της Σαμοθράκης»

Η διάλεξη αυτή θα σας ταξιδεύσει μέσα στα παλαιότερα μυστήρια που έχουν θεμελιωθεί στην φυλή μας. Σπάζοντας συμβολικούς κώδικες στην μυστηριώδη νήσο της Σαμοθράκης.

- Ποιοι είναι οι Κάβειροι;
- Κλειδιά για να αποκαλύψουμε τα Καβείρια Μυστήρια στη Μυστική Διδασκαλία.
- Οι Kumaras και το μυστήριο της γέννησης.
- Η φύση των Καβείρων Μυστηρίων.

Η Erica Letzerich είναι Γερμανό-Βραζιλιάνα. Εργάστηκε στη Διεθνή Έδρα της Θεοσοφικής Εταιρείας στο Αντνάρ για σχεδόν δύο χρόνια. Από το 1999 έχει εγκατασταθεί στην Ελλάδα. Πρόσφατα ίδρυσε μία νέα στοά υπό την ονομασία «Υπατία», ενώ αρθρογραφεί και δίνει διαλέξεις για τη Θ. Ε. εν Ελλάδι.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Κόστος εγγραφής για τους επισκέπτες:

Ολόκληρη Εβδομάδα: 60,00 €. Κόστος ημέρας: 10,00€. Γεύματα και διαλείμματα για τσάι ή καφέ δεν περιλαμβάνονται στη τιμή, και γι' αυτά θα πρέπει να κρατηθούν θέσεις προκαταβολικά. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με:

Erica Letzerich

info@theosophicalsociety.gr • Τηλ.: 210 5695571

Ο χώρος όπου θα διεξαχθεί το Συνέδριο είναι το Ξενοδοχείο:

BEST WESTERN MUSEUM

Μπουμπουλίνας 16 (όπισθεν Πολυτεχνείου) Αθήνα.

Τηλ.: 210 3805611

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ

Ernest Wood

*«Τρεις αίθουσες ω, ταλαίπωρε προσκυνητή,
καταλήγουν στο τέρμα των μόχθων»*

Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκω
«Η Φωνή της Σιγής»

Η Αίθουσα της Άγνοιας

Ταξιδεύοντας μέσα στους αιώνες της μακριάς πορείας της πνευματικής του εξέλιξης, ο άνθρωπος διέρχεται από τρία στάδια ή τρεις διαφορετικές καταστάσεις διακριτές μεταξύ τους, οι οποίες ονομάζονται «Αίθουσες» και είναι: Η Αίθουσα της Άγνοιας, η Αίθουσα της Μαθητείας και η Αίθουσα της Σοφίας.

Η πρώτη – η Αίθουσα της Άγνοιας – συνιστά την κατάσταση κατά την οποία ο άνθρωπος δεν ξει ακολουθώντας το λογικό του, αλλά ανταποκρίνεται μόνο στην ηδονή και τον πόνο. Η ζωή του κατευθύνεται από την αναζήτηση εκείνων των πραγμάτων που θα του χαρίσουν – όπως νομίζει ο ίδιος – την ευχαρίστηση, ενώ παράλληλα προσπαθεί να αποφύγει όλα όσα θεωρεί ότι προκαλούν οδύνη. Γενικά, μέσα στην άγνοιά του, ο άνθρωπος συνδέει τόσο την ηδονή όσο και τον πόνο με τα πράγματα ή τις συνθήκες του περιβάλλοντός του, και με ευκολία δηλώνει ότι αυτό ή εκείνο είναι ευχάριστο ή οδυνηρό. Πολύ σπάνια θα σταθεί έστω για ένα λεπτό για να σκεφθεί ότι, αν εξαιρέσουμε ορισμένες ακραίες περιπτώσεις, τόσο η ευχαρίστηση όσο και ο πόνος οφείλονται κατά κύριο λόγο σ' αυτόν τον ίδιο, εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζει τα γεγονότα, ή ανταποκρίνεται στις εμπειρίες της ζωής. Όπως φαίνεται, δεν γνωρίζει τύπο

τα για το απλό γεγονός ότι πραγματικά, εμείς οι ίδιοι ικανοποιούμε ή πληγώνουμε τον εαυτό μας, κυρίως με τον τρόπο που δεχόμαστε και ερμηνεύουμε τα πράγματα της ζωής.

Δεν μπορούμε να κατηγορήσουμε όσους ανθρώπους βρίσκονται σ' αυτό το στάδιο της εξέλιξης, διότι πραγματικά διέρχονται ακόμη την πρώιμη περίοδο της ανθρώπινης πνευματικής ανάπτυξης, ή αλλιώς τη νηπιακή περίοδο. Οι άνθρωποι αυτοί συναντώνται ακόμη σήμερα στον «πολιτισμένο» κόσμο μας τόσο στις τάξεις των πλουσίων όσο και στις τάξεις των φτωχών πολιτών κάθε χώρας. Ανάμεσά τους υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ατόμων που χρησιμοποιούν εκτεταμένα τη φαντασία τους, παρόλο που το κάνουν υπακούοντας αποκλειστικά στην τάση τους για απολαύσεις ή πόνους. Ωστόσο, σε όλη τη διάρκεια της παραμονής τους σ' αυτό το στάδιο της εξέλιξης – στην Αίθουσα της Άγνοιας – προετοιμάζουν τον εαυτό τους ώστε να μεταβεί στο επόμενο στάδιο, ή στην Αίθουσα της Μαθητείας. Διότι ανακαλύπτουν σιγά – σιγά ότι κυνηγώντας την ηδονή, δεν οδηγούνται πραγματικά προς την απόλαυση. Γενικά, ο άνθρωπος που βρίσκεται ακόμη στην Αίθουσα της Άγνοιας, είτε ανήκει στους «παθητικούς» ή ληθαργικούς χαρακτήρες είτε στους «ενεργητικούς» ή επιθετικούς, δεν ζει καθοδηγούμενος από το λογικό του αλλά από τις αισθήσεις του.

Η Ειδωλολατρία: Η πλάνη του εαυτού αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο και είναι κατά κάποιο τρόπο εσκεμμένη. Όλοι οι άνθρωποι θέλουν να γίνουν θεοί, και δεν πρόκειται να ηρεμήσουν έως ότου το πετύχουν. Έτσι, πολύ συχνά, μέσα στην ανησυχία και την ανιπομονησία τους, προσπαθούν να καθησυχάσουν τους εαυτούς τους, με την υπόθεση ότι ακόμη και τώρα είναι ήδη μικροί θεοί.

Παρατηρήστε πόσο άνετοι και ευτυχισμένοι νιώθουν όταν βρίσκονται σε συγκεντρώσεις όπου γίνονται διάφορες ενδιαφέρουσες συζητήσεις. Όταν μάλιστα, ορισμένες από αυτές στρέφονται προς οικεία θέματα, εκείνοι αμέσως νιώθουν το ενδιαφέρον τους να διεγείρεται ιδιαίτερα και αποκτούν μεγαλύτερη άνεση απ' ό,τι προηγουμένως. Λέγοντας και κάνοντας πράγματα που οι υπόλοιποι άνθρωποι δεν έχουν ακόμη καταφέρει, ο μικρός κάλπικος θεός τους – ο προσωπικός εαυτός τους – νιώθει πως είναι ένας θαυματουργός. Δεν τους ενδιαφέρει καθόλου αν οι άλλοι τους θαυμάζουν ή τους ζη-

λείουν. Έχει γι' αυτούς η ευχαρίστηση που νιώθουν για τις ικανότητές τους, την ίδια αξία όπως το τραγούδι για τα πουλιά; Όχι, βέβαια! Διότι είναι μόνο αυτοθαιμασμός και αυτό-επιβράβευση, και κάθε τέτοιος άνθρωπος σκέπτεται με μεγάλη ευχαρίστηση μέσα του:

«Είμαι κάτι! Είμαι κάποιος!»

Όταν ο άνθρωπος υπηρετεί αυτό το κάλπικο και παράδοξο είδωλο – το είδωλο του προσωπικού εαυτού του – τότε γίνεται δέσμιός του. Εκείνοι που θεωρούν τους εαυτούς τους έξυπνους και υπέροχους δεν μπορούν να μάθουν, διότι δεν ενδιαφέρονται να ακούσουν όσα λένε οι άλλοι, και αν ακούσουν, το κάνουν μόνο με τα όργανα της ακοής και όχι με το νου τους. Σκεφτείτε τώρα έναν άνθρωπο ευτυχημένο και ήσυχο ο οποίος, όταν συμβαίνει κάτι άσχημο στη ζωή του και ένας σινάνθρωπός του εκφράζει τη συμπτώνιά του, εκείνος λέει: *«Μην ανησυχείς, όλα είναι καλά. Αρκετό καιρό πριν είχα καταλάβει ότι ο κόσμος δεν δημιουργήθηκε για μένα».*

Ο κόσμος είναι ατελής, γιατί όχι κι εμείς; Γιατί θα έπρεπε να είναι καλός και δίκαιος μαζί μας; Αυτές οι ερωτήσεις αποτελούν μέρος της φιλοσοφίας εκείνων των ανθρώπων που μετριάζουν τη δυστυχία τους χρησιμοποιώντας αυτό τον τρόπο. Αλλά όλα αυτά είναι ένα είδους ναρκωτικού για την ψυχή μας. Δεν υπάρχει τίποτε πιο επικίνδυνο από τη θεωρία του καθησυχασισμού, είτε διδάσκεται μέσω της θρησκείας που λέει:

«Έχετε τους οφθαλμούς στραμμένους προς τον ουρανό. Σκεφθείτε τα εκατομμύρια χρόνια ευτυχίας που σας περιμένουν εκεί, και αφήστε τη σκέψη αυτή να σας βοηθήσει να ξεχάσετε τις τωρινές σας οδύνες και τα προβλήματά σας σ' αυτή τη ζωή».

Είτε προτάσσεται μέσω ενός φιλοσοφικού συστήματος που λέει:

«Εμπιστευτείτε τη Φύση που σας έφερε έως εδώ σήμερα, και εκείνη θα σας οδηγήσει παραπέρα».

Παραλείπουν όμως να πουν ότι, όλα τα καλά που έχει επιτύχει ένας άνθρωπος στη ζωή του, είναι αποτέλεσμα των σοφών προσπαθειών της ίδιας της ψυχής του στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του. Επομένως, αμφότερες είναι εσφαλμένες διδασκαλίες. Διότι εκείνοι που περιμένουν από τον ουρανό, προσεύχονται για λογαριασμό του ειδώλου τους ή του προσωπικού εαυτού τους, και εκείνοι που παραιτούνται από την προσπάθεια της ψυχής τους, αγνοούν τον εσωτερικό θεό ή τον αληθινό εσώτερο εαυτό τους.

Σε κάποια βιβλία που αναλύουν τη λειτουργία των ενδοκρινών αδένων, οι συγγραφείς τους περιγράφουν δύο είδη ανθρώπων που εμφανώς βρίσκονται ακόμη στην Αίθουσα της Άγνοιας. Είναι οι «δούλοι» και οι «κινηγοί» της σταδιοδρομίας. «Δούλος» θεωρείται εκείνος που δεν λατρεύει το είδωλο του δικού του προσωπικού εαυτού αλλά αναζητά και βρίσκει ένα υποκατάστατο σε κάποιον άλλο άνθρωπο. Δεν τον λατρεύει επειδή ωθείται από γνήσιο θαυμασμό γι' αυτόν, αλλά διότι ακουμπά επάνω του νικημένος από την αδυναμία που προκαλεί η παθολογική λατρεία. Ο ανόητος αυτός άνθρωπος, στην πραγματικότητα γνωρίζει μέσα του ότι με τον τρόπο αυτό έχει κατασκευάσει ένα άλλο είδωλο λατρείας, αλλά παρόλα αυτά το προστατεύει από το καθαρό φως της ψυχής του που του δείχνει την αλήθεια, και αντιστέκεται σε κάθε λογική.

Από τα πρώτα στάδια της δραστηριότητάς του ο νους έγινε δούλος των ψευδαισθήσεων και πολεμάει να τις διατηρήσει, όχι με γνώμονα την αλήθεια αλλά μόνο την απόλαυση. Πώς μπορεί ένας άνθρωπος να εξακολουθεί ακόμη να κάνει το ίδιο πράγμα και να φέρεται τόσο ανόητα; Επιτρέπει στην ίδια του τη σκέψη να προκαλεί την «πτώση» του. Ο νους του, που έχει ουράνια προέλευση, έχει γίνει υπηρέτης των επιθυμιών των γελοίων ειδώλων που έχει δημιουργήσει η ανθρώπινη σκέψη.

Κανένας άνθρωπος δεν θα έπρεπε να επιτρέπει στον εαυτό του να υπηρετεί έναν ανάξιο και αγνώμονα αφέντη, αλλά όλοι το κάνουν. Η σκέψη μας κινείται μέσα σ' ένα κόσμο ψεύτικων ηδονών και πόνων, και επινοεί χίλιους τρόπους για να κερδίσει τις μεν και να αποφύγει τους δε. Αργότερα όμως, ο άνθρωπος θα αρχίσει να αναζητάει το καλό, το όμορφο και το αληθινό, και τότε η ανοησία κι η κακία θα απομακρυνθούν και το κάλπικο είδωλο θα γίνει σκόνη, ενώ θα λάμπει μέσα του ο ήλιος της αληθινής ευτυχίας.

Αυτό δεν αποτελεί μια «ανάσταση» που έρχεται μόνη της, αλλά κάθε άνθρωπος πρέπει να την κερδίσει ο ίδιος, μετατρέποντας τον εαυτό του σε κυρίαρχο του νου του. Ο νους μας δεν είναι παρά μονάχα ένα μέσον, ένα εργαλείο του ανθρώπου. Ας το αρπάξουμε και ας το χειριστούμε με το χέρι του εσώτερου, θείου εαυτού μας, και ας αποφασίσει η θέλησή του ποια κατεύθυνση θα πρέπει να ακολουθούν οι σκέψεις μας.

Η ζωή και ο θάνατος: Ορισμένοι άνθρωποι λέγουν ότι δεν ζούμε πραγματικά παρά μόνο μετά το θάνατο, και ότι ο μόνος σοφός άνθρωπος είναι ο νεκρός. Έχουν διαχωρίσει τόσο πολύ την υποκειμενική ζωή της σκέψης από την αντικειμενική ζωή της καθημερινής δραστηριότητας των υλικών σωμάτων, ώστε θεωρούν πως πρέπει να ολοκληρωθεί ο κύκλος της γήινης ζωής και να παραδοθούν στην υποκειμενική – ή μετά το θάνατο ζωή – προτού μπορέσουν να ζήσουν πάλι και να πάρουν νέα μαθήματα στην επόμενη ενσάρκωσή τους. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν διαβάσει μία μόνο σελίδα από το μεγάλο βιβλίο της ζωής, και στη συνέχεια μετέφεραν το θέμα στο νου τους για να σκεφθεί και να αναλύσει την έννοια όσων διάβασαν.

Ο άνθρωπος γενικά, έχει μόνο υλικά μάτια αλλά καθόλου λογικό, και αυτό αποτελεί μέρος της ανθρώπινης τρέλας. «Βλέπει» εκατομμύρια πράγματα και διαβάζει χιλιάδες βιβλία και τα αρχειοθετεί όλα στα αχρησιμοποίητα ντουλάπια του εγκεφάλου του. Αργά ή γρήγορα όμως, θα πρέπει να ανοίξουμε αυτά τα ντουλάπια και να μελετήσουμε προσεκτικά όλα όσα περιέχουν μέσα τους, ώστε να μάθουμε επιτέλους για ποιο λόγο συμβαίνει αυτό και τι σημαίνει εκείνο. Δεν είναι εύκολο στην ψυχή μας να ρίξει το φως της επάνω στους θησαυρούς της γνώσης, όταν ο νους μας είναι αλισσοδεμένος με τα δεσμά της ψευδαίσθησης. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες στιγμές κατά τις οποίες, εξαιτίας κάποιας ισχυρής πίεσης που προκαλείται από διάφορες αιτίες, το φως της ψυχής μας μπορεί να διαπεράσει για λίγο τα δεσμά και να μας δώσει ένα θείο μάθημα.

Η Αίθουσα της Μαθητείας

Οδηγούμαι από το λογικό μου σημαίνει: «υπακούω στους νόμους της Φύσης». Όταν ένας άνθρωπος αρχίζει να αντιλαμβάνεται ότι η μεγαλύτερη ευχαρίστηση προέρχεται όχι από την αναζήτηση της ηδονής αλλά από τη ζωή σε αρμονία με τη Φύση, τότε εισέρχεται στην Αίθουσα της Μαθητείας. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια, ότι θα ζει σε απόλυτη συμφωνία με τις συνήθειες και τους τρόπους της φυσικής ζωής του παρελθόντος, στους οποίους οφείλει τώρα να επιστρέψει. Όλα τα μεγάλα επιτεύγματα της επιστήμης και όλες οι εφευρέσεις αποτελούν παραδείγματα του σεβασμού και της συνεργασίας του ανθρώπου με τους νόμους της Φύσης, και όχι άγνοιά τους.

Μερικές φορές οι άνθρωποι μιλούν για την «κατάκτηση» της Φύσης, αλλά αυτό ακούγεται ως μια πολύ σκληρή και δίχως ευαισθησία δήλωση. Διότι, αν συγκρίνουμε την καθημερινή ζωή του πρωτόγονου ανθρώπου με τη δική μας, διαπιστώνουμε ότι η «κατάκτηση» ουσια-

στικά είναι η συνεργασία μας με τη Φύση, η οποία έφερε πλούτο και δύναμη στη σύγχρονη καθημερινή ζωή. Και επιπλέον, γνωρίζουμε ότι θα υπάρξουν πολλά μελλοντικά κέρδη από μια τέτοια συνεργασία.

Όταν ένας άνθρωπος αποβλέπει στη διαισθητική ζωή, είναι απαραίτητο πρώτα να φροντίσει τις υλικές και συναισθηματικές του ανάγκες. Κάνοντάς το αυτό, καλλιεργεί εκείνο που πραγματικά αποτελεί τμήμα των μαθημάτων της Αίθουσας της Μαθητείας. Διότι όταν μαθαίνει να ζει με σεβασμό προς τη Φύση και τους νόμους της, υπακούοντας και ακολουθώντας τους κανόνες της υγιεινής, της ορθής διατροφής, της νυκτερινής ανάπαυσης κλπ, τότε αναπτύσσεται περισσότερο. Θα πρέπει επίσης να σέβεται τους νόμους που αφορούν τη βελτίωση του υλικού σώματος μέσω της άσκησης, την ευαισθητοποίησή του, καθώς και την κάλυψη των συναισθημάτων και των σκέψεων του νοητικού του, με την κατάλληλη τροφή.

Αναμφισβήτητα, πράττοντας όλα τα παραπάνω ερχόμαστε πιο κοντά στη Φύση, και τότε ο νους και οι αισθήσεις μας οξύνονται, ενώ μέσα από μια τέτοια ένωση διευρύνεται ολόκληρη η ζωή μας. Το επιστέγασμα όλων αυτών είναι ότι ο άνθρωπος που βρίσκεται τώρα στην Αίθουσα της Μαθητείας, είναι απόλυτα πρόθυμος να εγκαταλείψει πλέον τις παροδικές απολαύσεις που δεν τον ωφελούν, και να θέσει τον εαυτό του σε μια κατάσταση μεγάλης δυσκολίας ή και δυσφορίας ακόμη, προκειμένου να κερδίσει τη γνώση η οποία στέκεται σταθερά εμπρός στους οφθαλμούς του νου του.

Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι η αυτοκαλλιέργεια και η πνευματική ανάπτυξη ενός ανθρώπου ωφελεί μόνο τον ίδιο και κανένα άλλο γύρω του. Διότι με χίλιους αόρατους τρόπους, ημέρα και νύκτα, ο πνευματικά ανεπτυγμένος άνθρωπος μεταδίδει τη γνώση του στο περιβάλλον του. Αλλά τα κανάλια μέσω των οποίων διοχετεύονται οι ωφέλιμες ενέργειες είναι αόρατα στα μάτια μας και επιπλέον, οι άνθρωποι αυτοί δεν τοποθετούν μια ταμπέλα στο στήθος τους που να παραθέτει τις ικανότητές τους. Επομένως, όποιος έχει ισχυρή θέληση και επιζητεί την αυτό-ανάπτυξη, δεν θα επιχειρήσει με κανένα τρόπο να αλλάξει τους άλλους γύρω του, αλλά θα αλλάξει τον εαυτό του βελτιώνοντάς τον ενόσω ζει μέσα στον κόσμο φυσικά, και εκτελώντας εργασίες που ωφελούν τους συνανθρώπους του.

Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν επιδιώκει το θαυμασμό των άλλων, ή την επιβράβυσή του ως ήρωα, και ούτε σκέπτεται ότι αν θεωρηθεί ως ευεργέτης, θα ωφελήσει τότε σίγουρα το περιβάλλον του δίνοντας ένα παράδειγμα προς μίμηση.

Η Αίθουσα της Σοφίας

Ο άνθρωπος που εισέρχεται στην Αίθουσα αυτή, είναι εκείνος που αναζητάει και υπακούει στους νόμους του Πνεύματος. Ζει για να υπηρετεί το σκοπό της πνευματικής εξέλιξης ολόκληρης της ανθρωπότητας. Διότι δεν υπάρχει ούτε ένας άνθρωπος στον κόσμο που να πορεύεται μόνος του δίχως βοήθεια.

Η ζωή απαιτεί συγκέντρωση της προσοχής μας και κατά συνέπεια, της συνείδησής μας. Όταν ένας άνθρωπος διασχίζει ένα δρόμο της πόλης και κοιτάζει προσεκτικά γύρω του παρατηρώντας την κίνηση των τροχοφόρων κι αν ο δρόμος είναι ελεύθερος για λίγο, δεν συγκεντρώνει σ' αυτό την προσοχή του ξεχνώντας προς στιγμή όλες τις άλλες υποθέσεις της ζωής του. Η συνεχής προσήλωση στην «κίνηση της ζωής» μάς αναγκάζει να αφήνουμε κατά μέρος ένα μεγάλο τμήμα του εαυτού μας. Αυτό μετατρέπεται σε συνήθεια τόσο συχνή, ώστε αδυνατούμε να ζήσουμε μια ευρύτερη, πιο αληθινή ζωή και να θαυμάσουμε την ομορφιά της μέσω εκείνου που ονομάζουμε διαίσθηση. Ωστόσο, αυτή η ομορφιά είναι η αληθινή ζωή μας και κάποια ημέρα θα κατορθώσουμε να τη διαισθανόμαστε συνεχώς.

Το υλικό μας σώμα μοιάζει με φωτογραφική μηχανή. Είναι ένας σκοτεινός θάλαμος όπου, εισερχόμενος ο άνθρωπος χάνει όλο το εξωτερικό φως, αλλά υπάρχουν κάποιες μικρές οπές (οι αισθήσεις μας) οι οποίες επιτρέπουν την είσοδο στιγμών φωτός από τον εξωτερικό κόσμο, έτσι ώστε να σχηματίζεται μια μικρή αλλά καθαρή εικόνα επάνω στο φακό της συνείδησης. Η συνείδηση εξελίσσεται και με την πάροδο του χρόνου γίνεται ικανότερη να δέχεται περισσότερες νοητικές και συναισθηματικές εντυπώσεις, ή με άλλα λόγια, ο φακός της συλλαμβάνει μια μεγαλύτερη εικόνα της ζωής εξίσου καθαρή και έντονη.

Ο σοφός άνθρωπος θεωρεί τον εξωτερικό εαυτό του ως ένα μικρό μόνο τμήμα του αληθινού εσώτερου εαυτού του. Αντιλαμβάνεται ότι έχει εισέλθει στο σκοτεινό θάλαμο της φωτογραφικής μηχανής όπου βλέπει διάφορες εικόνες και κάνει ορισμένα πράγματα, και έτσι αναπτύσσεται μέσω των εμπειριών του. Έχει εστιάσει τη συνείδησή του και τη ζωή του επάνω σε ένα συγκεκριμένο σκοπό. Αντί να στρέφει το βλέμμα του προς όλες τις κατευθύνσεις του κόσμου, κοιτώντας έξω από τα ορθάνοικτα παράθυρα της ψυχής του, έχει προσωρινά κλείσει όλα τα παραθυρόφυλλα εκτός από ένα, έτσι ώστε να εστιάζει πλέον το φως της προσοχής του σε ένα μοναδικό πράγμα, και σε ένα μόνο στόχο. Η ενέργεια αυτή του σοφού ανθρώπου έχει ως σκοπό να υπηρετήσει ολόκληρη την ανθρωπινή ύπαρξή του και όχι μόνο το χωμιά-

τινο είδωλο, το υλικό του σώμα. Επομένως, στην Αίθουσα της Σοφίας ο άνθρωπος υπακούει στους νόμους του Πνεύματος, που είναι οι νόμοι του ΟΛΟΥ και έτσι, μέσω των παραπάνω εμπειριών του, αποκτά αιώνιες αξίες με «προσωρινά» μέσα.

(Από το περιοδικό "Theosophy in New Zealand", Μάρτιος 2003)

«Τρεις αίθουσες, ω ταλαίπωρε προσκυνητή, καταλήγουν στο τέρμα των μόχθων. Τρεις αίθουσες ω, κατακτητή του Μάρα, θα σε οδηγήσουν μέσα από τρεις καταστάσεις προς την τέταρτη, και από εκεί στους επτά κόσμους, τους κόσμους της αιώνιας ανάπαυσης. Αν θέλεις να μάθεις τα ονόματά τους, άκουσε και θυμήσου:

- Το όνομα της πρώτης αίθουσας είναι ΑΙΓΝΟΙΑ, Ανίδια. Είναι η αίθουσα όπου είδες το φως, όπου ζεις και όπου θα πεθάνεις.

- Το όνομα της δεύτερης αίθουσας είναι ΜΑΘΗΤΕΙΑ. Εκεί η ψυχή σου θα βρει τα λουλούδια της ζωής, μα κάτω απ' το καθένα τους υπάρχει κι ένα κουλουριασμένο φίδι.

- Το όνομα της τρίτης αίθουσας είναι ΣΟΦΙΑ. Από εκεί και πέρα απλώνονται χωρίς σύνορα τα νερά της ΑΚΣΗΑΡΑ, της άφθαρτης πηγής της παντογνωσίας.

Αν θέλεις την πρώτη αίθουσα με ασφάλεια να περάσεις, μην αφήνεις το νου σου να απατηθεί, παίρνοντας για ήλιο της ζωής τις φλόγες της ακολασίας που ανάβουν εκεί.

Αν θέλεις τη δεύτερη αίθουσα να διασχίσεις χωρίς κίνδυνο, μη σταματάς εκεί ανασαίνοντας το άρωμα των λουλουδιών της, των ναρκωτικών. Αν θέλεις απ' τις καρμικές σου αλυσίδες να ελευθερωθείς, μη ζητάς το Διδάσκαλό σου σ' αυτές τις χώρες τις απατηλές.

ΟΙ ΣΟΦΟΙ δεν καθυστερούν μέσα στα δάση των αισθήσεων.

ΟΙ ΣΟΦΟΙ δεν δίνουν προσοχή στις φωνές τις μελιχρές της πλάνης.

Αυτόν που είναι να σου δώσει γέννηση, αναζητήσέ τον μέσα στη Σοφία την αίθουσα, την αίθουσα την τρίτη που απλώνεται πιο πέρα, εκεί όπου όλες οι σκιές είναι άγνωστες και το φως της αλήθειας λάμπει με μια δόξα άσβεστη.»

Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι
«Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΣΙΓΗΣ»

Η ΣΒΑΣΤΙΚΑ ΩΣ ΜΟΡΦΗ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ρενέ Γκενόν

Μία από τις πιο αξιοσημείωτες μορφές του «οριζόντιου» σταυρού, δηλαδή αυτού που χαράσσεται σε ένα επίπεδο που παριστάνει μια ορισμένη βαθμίδα της Ύπαρξης, είναι η σβάστικα. Το σχήμα της φαίνεται ότι συνδέεται άμεσα με την πρωταρχική παράδοση, όχι μόνο επειδή υπάρχει από αρχαιότατους χρόνους αλλά και γιατί απαντάται σ' ένα πλήθος χωρών πολύ απομακρυσμένων και διαφορετικών μεταξύ τους. Πράγματι, η σβάστικα απέχει πολύ από το να είναι αποκλειστικά σύμβολο της Ανατολής, όπως νομίζουν μερικοί. Αντιθέτως, είναι από τα πιο διαδεδομένα, από τα βάθη της Ανατολής μέχρι την απώτατη Δύση, αφού τη βρίσκουμε ακόμη και σε ιθαγενείς λαούς της Αμερικής.

Είναι αλήθεια ότι στη σημερινή εποχή διατηρείται ακόμη κυρίως στην Ινδία και στην κεντρική και ανατολική Ασία, και ίσως αυτές να είναι και οι μόνες περιοχές όπου η σημασία της εξακολουθεί να είναι γνωστή. Ωστόσο, ακόμη και στην Ευρώπη δεν έχει εκλείψει εντελώς. Στη Λιθουανία οι χωρικοί εξακολουθούν να χαράσσουν ακόμη και σήμερα αυτό το σύμβολο στα σπίτια τους. Αναμφίβολα, δεν αντιλαμβάνονται πια τη σημασία του και δεν το βλέπουν παρά μόνο σαν ένα είδος φυλακτού. Στην αρχαιότητα συναντάμε αυτό το σχήμα ιδιαίτερα στους Κέλτες και τους προ-Έλληνες. Στη Δύση πάλι, ήταν άλλοτε ένα από τα πρώτα εμβλήματα του Χριστού, και συνέχισε να χρησιμοποιείται ως τέτοιο σχεδόν μέχρι το τέλος του Μεσαίωνα.

Επισημαίνουμε ακόμη ότι η ονομασία *crux gammada*, που στη Δύση αποδίδεται συχνά στη σβάστικα λόγω της ομοιότητας του σχήματος των βραχιόνων της με το ελληνικό γράμμα Γάμα (Γ), είναι εσφαλμένη. Στην πραγματικότητα, τα σημεία που λέγονταν στην αρχαιότητα «γαμιάδια», ήταν εντελώς διαφορετικά, αν και είναι γεγονός ότι μερικές φορές συνδέονταν λιγότερο ή περισσότερο με τη σβάστικα κατά τους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού. Ένα από αυτά τα σημεία, γνωστό επίσης ως ο «σταυρός του Λόγου», σχηματίζεται από τέσσερα γάμα (Γ), οι γωνίες των οποίων είναι στραμμένες προς το κέντρο. Το εσώτερο μέρος του σχήματος είναι σταυροειδές και παριστά τον Χριστό, ενώ τα τέσσερα γάμα (Γ) παριστούν τους τέσσερις Ευαγγελιστές. Αυτό το σχήμα ισοδυναμεί με τη γνωστή απεικόνιση του Χριστού «εν μέσω των τεσσάρων ζώων».

Οί δύο μορφές του Σταυρού του Λόγου.

Υπάρχει επίσης μια άλλη σύνθεση, στην οποία ένας κεντρικός σταυρός περιβάλλεται από τέσσερα γάμα (Γ) τοποθετημένα σε τετραγωνικό σχήμα, με τις γωνίες τους στραμμένες προς τα έξω αντί προς τα μέσα. Η σημασία αυτού του σχήματος παραμένει η ίδια όπως και η προηγούμενη. Προσθέτουμε ότι τα σχήματα αυτά συσχετίζουν άμεσα το συμβολισμό του οικοδομικού και ξυλουργικού γνώμονα που έχει σχήμα γάμα (Γ), με αυτόν του σταυρού. Υπάρχουν και διάφορες άλλες αξιολογες παραλλαγές της σβάστικας, όπως εκείνη με τους καμπύλους βραχίονες που φαίνονται

σαν δύο τεμνόμενα S. Η πιο σημαντική από αυτές τις παραλλαγές είναι η επονομαζόμενη «κλειδοειδής», γιατί οι βραχιόνες της σχηματίζονται από κλειδιά. Επίσης, υπάρχουν ορισμένα σχήματα που δεν διατηρούν πλέον παρά μόνο ένα διακοσμητικό χαρακτήρα, όπως είναι ο Ελληνικός «μαϊάνδρος».

Κλειδοειδής σβάστικα.

Ἡ διπλή σπείρα.

Η σβάστικα είναι στην πραγματικότητα το «σημείο του Πόλου». Αν τη συγκρίνουμε με το σχήμα του εγγεγραμμένου σε κύκλο σταυρού, διαπιστώνουμε εύκολα ότι πρόκειται κατ' ουσία για δυο ισοδύναμα σύμβολα. Μόνο που στη σβάστικα, αντί η περιστροφή γύρω από το σταθερό κέντρο να παριστάνεται από την περιφέρεια του κύκλου, δηλώνεται απλώς από μικρές γραμμές που προστίθενται στα άκρα των βραχιόνων του σταυρού, σχηματίζοντας μαζί τους ορθές γωνίες. Οι γραμμές αυτές εφάπτονται στην περιφέρεια και δείχνουν τη διεύθυνση της κίνησης στα αντίστοιχα σημεία. Καθώς η περιφέρεια παριστάνει τον εκδηλωμένο κόσμο, το γεγονός ότι αυτή «υπονοείται» εδώ κατά κάποιον τρόπο, δείχνει καθαρά πως η σβάστικα δεν είναι μια εικόνα του κόσμου αλλά της δράσης της Αρχής μέσα στον κόσμο.

Αν την προσαρμόσουμε στην περιστροφή μιας σφαίρας – της ουράνιας σφαίρας για παράδειγμα – γύρω από τον άξονά της, πρέπει να τη φανταστούμε χαραγμένη στο επίπεδο του ισημερινού, οπότε το κεντρικό σημείο θα είναι η προβολή του κάθετου

άξονα στο επίπεδο αυτό. Όσον αφορά τη διεύθυνση περιστροφής, η σημασία της είναι δευτερεύουσα και δεν αλλοιώνει τη γενική έννοια του συμβόλου. Πράγματι, υπάρχουν δύο μορφές σβάστικας, η δεξιόστροφη και η αριστερόστροφη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ερμηνεύονται κατ' ανάγκη με αντίθετο τρόπο. Στα σανσκριτικά, η λέξη σβάστικα είναι η μοναδική ονομασία του συμβόλου για το οποίο μιλάμε. Ο όρος «σαουβάστικα» που ορισμένοι θέλησαν να δώσουν σε μια από τις δύο μορφές για να ξεχωρίζει από την άλλη, στην πραγματικότητα είναι ένα επίθετο παράγωγο της λέξης σβάστικα, και δηλώνει ό,τι σχετίζεται με αυτό το σύμβολο ή τις σημασίες του.

Είναι αλήθεια ότι σε ορισμένες χώρες και εποχές συνέβησαν κάποια σχίσματα στην ορθόδοξη παράδοση, και οι οπαδοί αυτών των σχισμάτων προκειμένου να εξωτερικεύσουν τον ανταγωνισμό τους με το περιβάλλον από το οποίο αποχώρησαν, έδωσαν εσκειμένα στο σχήμα έναν αντίθετο προσανατολισμό. Αλλά αυτό δεν επηρεάζει καθόλου την ουσιαστική σημασία του συμβόλου, που παραμένει ίδια σε όλες τις περιπτώσεις. Επιπλέον, συχνά βρίσκουμε τα δύο σχήματα συνταιριασμένα, και μπορούμε τότε να τα θεωρούμε ως απεικονίσεις της ίδια περιστροφής ιδωμένης από δύο διαφορετικές σκοπιές, αυτές των δύο πόλων. Αυτό σχετίζεται με τον ιδιαίτερα πολύπλοκο συμβολισμό των δύο ημισφαιρίων. Από αυτή την άποψη υπάρχει μια σχέση ανάμεσα στη σβάστικα και το εξίσου σπουδαίο σύμβολο της διπλής σπείρας, που μοιάζει πολύ με το γιν-γιαγκ της Άπω Ανατολής.

Δεν μπορούμε βέβαια εδώ να εκθέσουμε διεξοδικά όλες τις προεκτάσεις του συμβολισμού της σβάστικας, αλλά είναι αδύνατο να αγνοήσουμε εντελώς αυτή την εξέχουσα μορφή σταυρού.

(Από το βιβλίο «Ο Συμβολισμός του Σταυρού»)

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΜΥΗΜΕΝΩΝ

Έντουαρντ Συρέ

Ο Κρίσνα δίδασκε στους μαθητές του καθισμένος κάτω από τους κέδρους του όρους Μερού, μπροστά στο Χιμαβάτ, για αλήθειες απρόσιτες στους ανθρώπους που ζουν αιχμάλωτοι των αισθήσεων. Τους δίδασκε το δόγμα της αθάνατης ψυχής, των αναγεννήσεών της, και της μυστικής της ένωσης με τη Θεότητα.

«Το σώμα», έλεγε, «το περιβάλλυμα της ψυχής που το χρησιμοποιεί για κατοικία της, είναι κάτι το πρόσκαιρο. Η ψυχή που κατοικεί μέσα του είναι αόρατη, αστάθμητη, αδιάφθορη, αιώνια. Ο γήινος άνθρωπος είναι τριπλός σαν τη θεότητα που αντικατοπτρίζει: νους, ψυχή και σώμα. Αν ενωθεί η ψυχή με το νου, κερδίζει τη Σάττβα, τη σοφία και τη γαλήνη. Αν ταλαντεύεται ανάμεσα στο νου και το σώμα, κυριαρχείται από τη Ράγια, το πάθος, και τριγυρίζει από το ένα πράγμα στο άλλο μέσα σ' ένα μοιραίο κύκλο. Κι αν εγκαταλειφθεί στο σώμα, πέφτει στην Τάμας, τον παραλογισμό, την άγνοια και τον πρόσκαιρο θάνατο. Να τι μπορεί να παρατηρήσει ο κάθε άνθρωπος μέσα στον εαυτό του και γύρω του».

«Η ψυχή υπακούει πάντα στον ίδιο νόμο και δεν τον ξεφεύγει ποτέ μετά το θάνατο, και εδώ έγκειται το μυστήριο των αναγεννήσεών της. Όπως της ανοίγονται τα βάθη του ουρανού με τις ακτίνες των άστρων, έτσι φωτίζονται και τα βάθη της ζωής με το φως της αλήθειας. Όταν το σώμα διαλύεται, αν επικρατεί η Σάττβα (η σοφία), η ψυχή πετάει στις σφαίρες των αγνών εκείνων όντων που έχουν τη γνώση του Ύψιστου. Όταν το σώμα υφίσταται τη διάλυ-

ση αυτή ενώ κυριαρχεί η Ράγια (το πάθος), η ψυχή γυρίζει για να κατοικήσει ανάμεσα σ' αυτούς που είναι προσκολλημένοι στα πράγματα της γης. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν καταστρέφεται το σώμα ενώ υπερτερεί η Τάμιας (η άγνοια), η ψυχή αμυνώνεται από την ύλη και τραβιέται πάλι από κάποια μήτρα των άλογων όντων».

«Ο άνθρωπος που πεθαίνει μέσα στην ευλάβεια, αφού για πολλούς αιώνες χαρεί στις ανώτερες σφαίρες τις αμοιβές που οφείλονται στις αρετές του, τελικά ξανάρχεται να κατοικήσει σ' ένα σώμα μιας άγιας και σεβάσμιας οικογένειας. Αυτό το είδος της αναγέννησης σε τέτοια ζωή το πετυχαίνει κανείς πολύ δύσκολα. Ο άνθρωπος που γεννιέται έτσι, βρίσκεται στον ίδιο βαθμό προσαρμογής και ανάπτυξης που βρισκόταν στο προηγούμενο σώμα του, και αρχίζει πάλι να εργάζεται για να τελειοποιηθεί σε ευλάβεια. Έτσι, και οι καλοί είναι υποχρεωμένοι να ξαναγεννηθούν και να ξαναρχίσουν τη ζωή του σώματος».

«Ακούστε ένα πολύ μεγάλο και πολύ βαθύ μυστικό, το υπέρτατο, το ανώτατο και αγνό μυστήριο. Για να φθάσει κανείς στην τελειότητα πρέπει να φθάσει ως την επιστήμη της ενότητας, που βρίσκεται πάνω από τη σοφία. Πρέπει να υψωθεί ως το θείο ον που βρίσκεται πάνω από την ψυχή, πιο πάνω και από τη διάνοια ακόμα. Αυτό λοιπόν το θείο ον, ο υπέρτατος φίλος, βρίσκεται μέσα στον καθένα. Γιατί η Θεότητα κατοικεί μέσα στο εσωτερικό όλων των ανθρώπων, αλλά λίγοι ξέρουν να την ανακαλύψουν. Να λοιπόν η οδός της σωτηρίας! Μια και θα έχετε αντιληφθεί το τέλειον ον που βρίσκεται πάνω από τον κόσμο και μέσα στον εαυτό σας, φροντίστε να εγκαταλείψετε τον εχθρό που παίρνει τη μορφή της επιθυμίας. Δαμάζετε τα πάθη σας. Οι ηδονές που προξενούν οι αισθήσεις, μοιάζουν με τις μήτρες των μελλοντικών. Μη κάνετε μόνο το καλό, να είσαστε και καλοί».

«Το κίνητρο ως βρίσκεται στην πράξη και όχι στους καρπούς της. Ας παραιτείστε από τον καρπό των έργων σας, καθεμιά όμως από τις πράξεις σας, ως είναι μια προσφορά προς το υπέρτατο ον. Ο άνθρωπος που θυσιάζει τις επιθυμίες του και τα έργα του στο ον από το οποίο πηγάζουν οι αρχές όλων των πραγμάτων, και από το οποίο σχηματίστηκε το σύμπαν, μόνο με τη θυσία πετυχαί-

νει την τελειοποίηση. Ενωμένος πνευματικά, φθάνει στην πνευματική εκείνη σοφία που βρίσκεται πάνω από τη λατρεία των προσφορών και νιώθει μια θεϊκή ευδαιμονία. Γιατί εκείνος που βρίσκει μέσα του την ευτυχία, τη χαρά και το φως, είναι ένα με τη Θεότητα. Ξερετέ το λοιπόν. Η ψυχή που βρήκε το Θεό είναι λυτρωμένη από το ξαναγέννημα και από το θάνατο, από τα γηρατειά και από τον πόνο, και πίνει το νερό της αθανασίας».

Έτσι εξηγούσε ο Κρίσνα τη διδασκαλία του στους μαθητές του, και με την εσωτερική μελέτη τούς ανέβαζε σιγά – σιγά στις υπέρτατες αλήθειες που είχαν αποκαλυφθεί στον ίδιο με την αστραπή του οράματός του. Όταν μιλάγε για τον Μαχαντέβα, η φωνή του γινόταν σοβαρότερη και τα χαρακτηριστικά του φωτιζόνταν. Μια μέρα ο Αρζούνα, γεμάτος περιέργεια και τόλμη, του ζήτησε να τους κάνει να δουν τον Μαχαντέβα στη θεία Του μορφή. Ο Κρίσνα τότε σηκώθηκε κι άρχισε να μιλάει για το Ον που αναπνέει μέσα σ' όλα τα όντα, το Ον με τις εκατό χιλιάδες μορφές, με τα αναρίθμητα μάτια, με τα πρόσωπα τα γυρισμένα στις τέσσερις κατευθύνσεις, που το ξεπερνάει όμως, με όλο το μεγαλείο της απείρου. Για το Ον που περικλείει μέσα στο ακίνητο και ατελείωτο σώμα του, όλο το κινούμενο σύμπαν με όλες του τις υποδιαιρέσεις.

Ενώ μιλάγε για τον Μαχαντέβα, ξεπήδησε από τα μάτια του μια τέτοια λάμψη που οι μαθητές του δεν μπορούσαν να την αντέξουν και γονάτισαν. Τα μαλλιά του Αρζούνα σηκώθηκαν όρθια, κι ενώνοντας τα χέρια του είπε στον Κρίσνα ότι δεν μπορούσαν ν' αντέξουν τη θέα του Μεγάλου Όντος το οποίο επικαλέστηκε μπροστά τους. Ένιωθαν να τους κεραυνώνει όλους. Ο Κρίσνα τότε κοιτώντας τους μαθητές του με γλυκύτητα και καλοσύνη, είπε:

«Αν ξέσπαγε στους ουρανούς η ταυτόχρονη λάμψη χιλίων ήλιων, μόλις και θα έμοιαζε με τη λάμψη του μοναδικού Παντοδυναμίου! Ακούστε αυτά που σας λέει το στόμα μου: Εγώ κι εσείς, γεννηθήκαμε πάρα πολλές φορές. Οι δικές μου γεννήσεις δεν είναι γνωστές παρό' μόνο από μένα, εσείς δεν γνωρίζετε ούτε τις δικές σας. Αν κι από τη φύση μου δεν υπόκειμαι στη γέννηση ή στο θάνατο, αν και είμαι κύριος όλων των πλασμάτων, επειδή κυριαρχώ

στη φύση μου γίνομαι ορατός με τη δική μου δύναμη, και κάθε φορά που η αρετή υποχωρεί στον κόσμο κι η κακία και η αδικία υπερισχύουν, τότε φανερώνομαι πάλι, κι έτσι παρουσιάζομαι σε διάφορες εποχές για την υπερίσχυση του δικαίου, την καταστροφή του κακού και την αποκατάσταση της αρετής. Εκείνος που πραγματικά γνωρίζει τη φύση και το θείο μου έργο, όταν εγκαταλείψει το σώμα του δεν ξαναγνωρίζει πια σε μια καινούργια γέννηση, μα έρχεται σ' Εμένα.».

Οι μαθητές του τότε αναγνώρισαν ότι ο Κρίσνα ήταν ο Διδάσκαλός τους, ο Γιος του Μαχαντέβα, Και ο Αρζούνα είπε:

«Το βλέπω από την καλοσύνη σου, από την άφατη χάρη σου, περισσότερο όμως από την τρομερή σου λάμψη. Δεν σε αναζητούν και σε επιθυμούν οι Ντέβα μέσα στους ιλγγονς του άπειρου, σε αγαπούν και σε λατρεύουν με την ανθρώπινη μορφή σου. Ούτε η μετάνοια, ούτε η ελεημοσύνη, ούτε οι Βέδες, ούτε οι θυσίες δεν αξιίζουν κι ένα μονάχα βλέμμα σου. Είσαι η Αλήθεια! Οδηγήσε μας στον αγώνα, στο θάνατο. Θα σε ακολουθήσουμε όπου και να 'ναι! Πώς δεν σε είχαμε δει νωρίτερα; Ο Μαχαντέβα μιλάει με το δικό σου στόμα!»

Και ο Κρίσνα τούς απάντησε:

«Τα μάτια σας δεν ήταν ανοιχτά. Σας αποκάλυψα το μεγάλο μυστικό. Μην το λέτε παρά μόνο σ' εκείνους που μπορούν να το καταλάβουν. Είστε οι εκλεκτοί μου. Εσείς βλέπετε το τέρμα. Το μεγάλο πλήθος δεν βλέπει παρά μόνο μια άκρη του δρόμου.»

«Και τώρα, ας πορευτούμε να διδάξουμε στον κόσμο την Οδό της Σωτηρίας!»

(Από το βιβλίο, «Οι Μεγάλοι Μύστες»)

(Επιλογή Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη)

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Εορτάστηκε στα γραφεία της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι, η ημέρα του Λευκού Λωτού που είναι αφιερωμένη στη μνήμη της ιδρύτριας Έλενας Πέτροβνα Μπλαβάτσκι, η οποία απεβίωσε στις 8 Μαΐου 1891. Έγιναν ομιλίες από τον Πρόεδρο της Θ. Ε. εν Ελλάδι, Γεώργιο Σιβρή, και άλλους αδελφούς.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΙΒΡΗ

Η εορτή του Λευκού Λωτού που έχει καθιερωθεί στη μνήμη της Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ, της ιδρύτριας της Θεοσοφικής Εταιρείας, είναι ημέρα μνημόσυνου για τους απανταχού Θεόσους. Οφείλουμε κι εμείς σήμερα να αναπολήσουμε με ευλάβεια και αγάπη τη μορφή της υπέροχης εκείνης γυναίκας που αφιέρωσε τη ζωή της για το καλό και την πρόοδο της ανθρωπότητας. Ο Χένρι Στιλ Όλκοτ γράφει τα εξής σ' ένα αφιέρωμά του προς εκείνη:

«Από τον συγγραφέα προς την Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ την οποία σέβεται για τις αρετές της, θαυμάζει για τα χαρίσματά της, τιμά για το υπέροχο θάρος της και αγαπά για την ευγενική αυτοθυσία της.»

Η Ε.Π.Μ. ενεφανίσθη σε μια περίοδο εξάρσεως του υλισμού και έφερε στον κόσμο ένα μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Το νέο αυτό άγγελμα περιέχεται στη θεοσοφική διδασκαλία, η οποία ομολογουμένως αποτελεί ένα θείο δώρο για τη νοσούσα ανθρωπότητα. Με τη διδασκαλία της η οποία, όπως τονίζει η ίδια, προέρχεται από τους Διδασκάλους της Σοφίας, αποκάλυψε στις ώριμες ψυχές την Ατραπό της Μαθητείας, και μας είπε ότι για να εισέλθει κανείς σ' αυτήν, δεν αρκεί ένα απλό ενδιαφέρον αλλά χρειάζεται ο σπουδαστής να έχει μέσα του μια φλόγα αναζήτησης για τις πνευματικές αλήθειες και να είναι έτοιμος να υποβληθεί σε δοκιμασίες και θυσίες. Θα πρέπει, όπως λέγει:

«Η προσωπικότητά του να εξαφανισθεί, ώστε να αποβεί μια αγνή αγαθοεργός δύναμη στη φύση»

Η θεοσοφική διδασκαλία, που όπως αναφέρεται στο «Κλειδί της Θεοσοφίας», είναι η σοφία των θεών, είναι μια αλήθεια που προέρχεται άνωθεν και επομένως δεν είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο γνώσεως των αισθήσεων και του νου. Αναφέρεται στην απόκρυφη πλευρά της ζωής και γι' αυτό απαιτείται μια διαφορετική αντιληπτική προσέγγιση. Εκείνος λοιπόν, που επιθυμεί ειλικρινά να ακολουθήσει την οδό που μας προτείνει η θεοσοφική

διδασκαλία, θα πρέπει να προσέλθει σαν ταπεινός μαθητής. Να ξεκινήσει ένα ταξίδι εσωτερικά σαν να μη γνωρίζει τίποτε, σαν να μην ξέρει πού πηγαίνει, και στην πορεία να ανακαλύπτει. Και αυτό, όπως έλεγε ο Κρισναμιούρτι, «είναι ένα από τα δύσκολα πράγματα που μπορεί κανείς να κάνει. Είναι μια τρομακτική περιπέτεια πολύ μεγαλύτερη από το να πηγαίνει κανείς στο φεγγάρι.»

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, ότι ο ρόλος του μαθητή δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Δεν αρκεί να είναι κανείς μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας, να παρακολουθεί τις εργασίες της, και να γνωρίζει τι περίπου λένε τα διάφορα θεοσοφικά βιβλία για τα ανώτερα πεδία. Η μαθητεία δεν είναι θεωρία και συσσώρευση γνώσεων. Είναι ΑΣΚΗΣΗ. Είναι μια διαδικασία αυτογνωσίας. Είναι μια κίνηση της ψυχής από το γνωστό προς το άγνωστο, και η Ε.Π.Μ. δεν αφήνει σ' αυτό καμία αμφιβολία, λέγοντας:

«Ο υποψήφιος μαθητής οφείλει να επιλέξει απολύτως μεταξύ της ζωής του κόσμου και της ζωής της αλήθειας. Είναι περιττή και μάταιη κάθε προσπάθεια να ενώσει κανείς αυτά τα δύο, καθότι ουδείς δύναται να υπηρετεί δύο κυρίους και να ικανοποιεί και τους δύο».

Θέτει κι εκείνη επομένως, τον μαθητευόμενο ενώπιον δύο δρόμων: «Της οδού της ζωής και της οδού του θανάτου», κατά τη βιβλική ρήση, ή «της οδού της αρετής και της οδού της κακίας», κατά την αρχαία ελληνική παράδοση. Έτσι και οι Διδάσκαλοι της Σοφίας μάς διαμηνύουν μέσω της Έλενας Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ:

«Εκείνος που επιθυμεί να εργασθεί μαζί μας και για εμάς, πρέπει να εγκαταλείψει τον ίδιο αυτού κόσμο με τις ανέσεις και τις απολαύσεις, και να έλθει στο δικό μας κόσμο».

Ο κόσμος αυτός στον οποίο ζουν οι Διδάσκαλοι της Σοφίας είναι ο κόσμος της αλήθειας, ο κόσμος της ανώτερης ζωής και της αρετής προς την οποία οφείλουμε κι εμείς να βαδίσουμε για να οικοδομήσουμε μέσα μας το ναό του πνεύματος. Με αυτή την έννοια, η μαθητεία είναι μία μακρά περίοδος δοκιμασίας και εξαγνισμού. Σε ένα παλαιό θεοσοφικό κείμενο με τον τίτλο «Η Ατραπός του Μαθητού», αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα εξής:

«Για να ανέλθει κανείς στην κλίμακα που οδηγεί στο ανάκτο-

ρο της Θείας Σοφίας, πρέπει να έχει ζωή ακηλίδωτη, πνεύμα γεμάτο ειλικρίνεια, πρόθυμη διάθεση, ορθή αντίληψη των πνευματικών πραγμάτων, αίσθημα αδελφότητας προς όλους τους ανθρώπους και κυρίως, εξαγνισμένη καρδιά».

Η Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ προσθέτει:

«Ο αναλαμβάνων να δοκιμαστεί προς μαθητεία, ας έχει υπόψη του ότι με το εγχείρημά του αυτό διεγείρει κάθε κοιμισμένο πάθος της ζωώδους φύσεώς του».

Και στο «Κλειδί της Θεοσοφίας» λέγει:

«Αν ο μαθητής κατορθώσει να γίνει αγνός σαν ένα ον χωρίς σώμα, (χωρίς δηλαδή τις επιθυμίες και τα πάθη της σάρκας), τότε ο πνευματικός κόσμος θα του αποκαλύψει την αλήθεια».

Αυτή είναι μια πάγια αρχή όλων ανεξαιρέτως των παραδόσεων, κάτι που δυστιγώς το αντιπαρέρχονται οι περισσότεροι άνθρωποι. Μια Ινδική διδασκαλία λέγει επάνω σ' αυτό:

«Ανωφελής είναι κάθε μάθηση, κάθε επιστήμη και αυτών των Βεδών ακόμη η μελέτη χωρίς τον εξαγνισμό της ψυχής από τα πάθη».

Χαρακτηριστικό είναι επίσης και το εξής απόφθεγμα της Εκκλησίας: «Εἰ μὴ γὰρ τὰ πάθη ἡ ψυχὴ ἀποβάλληται, οὐκ ἐλεύσεται τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν αὐτῇ».

Και στην Κάθα Ουπανισάντ επισημαίνεται μεταξύ άλλων:

«Ο θνητός που στην καρδιά του το πάθος έχει νεκρωθεί, γίνεται αθάνατος».

Χαρακτηριστική είναι επίσης και η στιχομυθία μεταξύ Διδασκάλου και μαθητή στη «Φωνή της Σιγής», που λέει:

«Ω, Διδάσκαλε, τι οφείλω να κάνω για να φθάσω στη Σοφία; Ω, Σοφέ, τι να κάνω για να προσεγγίσω την τελειότητα;»

«Ερεῦνα τις Ατραπούς. Αλλά ἔχε τὴν καρδιά καθαρή και αμιόλυντη προτού αναλάβεις το ταξίδι σου».

Σε κάποιο άλλο σημείο, η Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ λέει:

«Η μαθητεία έχει καθοριστεί από κάποιο Διδάσκαλο σαν μία αδιάκοπη και συνεχής προσπάθεια της ψυχής προς εξάλειψη της σκωρίας, για να εμφανισθεί ο καθαρός χρυσός».

Θα τελειώσω με ένα μικρό απόσπασμα από την Μπαγκαβάτ Γκιτά:

«Όποιος ζητά τα μάταια και απατηλά πράγματα των αισθήσεων, ξυπνά μέσα του την επιθυμία και το πάθος που της ψυχής την τύφλωση θα φέρουν. Όποιος όμως είναι εγκρατής και τα πάθη έχει νικήσει και στην καρδιά έχει γαλήνη, εύκολα στην έκσταση θα φθάσει και τη θείκη γνώση θ' αποκτήσει».

ΠΟΙΗΜΑ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Μαίρη Ζωγράφου

Μακρύ το ταξίδι που διάλεξε
με προορισμό τη Γνώση
κι ο δρόμος κακοτράχιλος.

Τους παράδρομους απέφεινγε
κι ας ήταν σκιεροί με μαλακό το χώμα.

Σ' αυτούς κρύβονταν ηδονές
που θα παραπλανούσαν.

Στεκόταν μόνο λίγο σαν εύρισκε νερό καθαίο
και προχωρούσε...

Οι πέτρες, τα βράχια κι οι ανηφοριές
τραβούσαν την ψυχή του.

Τις σπηλιές δεν τις φοβόταν
ήξερε, πως μες στην σκοτεινιά
φως αληθινό θα συναντούσε

Και προχωρούσε... προχωρούσε.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

(Απόσπασμα από την τελευταία επιστολή της Έλενας Π. Μπλαβάτσικ προς τα μέλη της Θεοσοφικής Εταιρείας, τρεις εβδομάδες πριν από το θάνατό της)

15 Απριλίου 1891

Υποφέροντας συνεχώς σωματικά, έχω μόνη παρηγοριά μου να μαθαίνω για την Ιερή Υπόθεση για την οποία έδωσα την υγεία μου και τη δύναμή μου. Τώρα που αυτές τις έχασα, μπορώ να προσφέρω μονάχα την αφοσίωσή μου και την πάντα δυνατή ευχή μου για την επιτυχία του θεοσοφικού μας έργου. Ενόςω κάθε μέλος της Εταιρείας θα αρκείται να πράττει το καλό στην υπηρεσία της Αδελφότητας απρόσωπα και αδιάφορα από έπαινο ή ψόγο, η πρόοδός μας θα καταπλήξει τον κόσμο και θα θέσει την κιβωτό της Θεοσοφικής Εταιρείας μακριά από κάθε κίνδυνο.

Δεν μπορώ να μακρηγορήσω. Άλλωστε, κάθε ευχή μπορεί να συνοψισθεί σε μια πρόταση, την ακοίμητη επιθυμία της καρδιάς μου: **ΝΑ ΕΙΣΤΕ ΘΕΟΣΟΦΟΙ! ΝΑ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ!** Θεοσοφία πρώτο και Θεοσοφία έσχατο, διότι μόνο η πρακτική άσκησή της μπορεί να σώσει το δυτικό κόσμο από τα ιδιοτελή και δυσαδελφικά αισθήματα που τώρα τον διαιρούν φυλή με φυλή, έθνος με έθνος, σκορπίζοντας το μίσος των ταξικών και κοινωνικών διακρίσεων, που είναι η κατάρα των λαών. Μόνο η Θεοσοφία μπορεί να τους σώσει από το βούλιαγμα σ' ένα υλισμό μέσα στον οποίο θα παρακμάσουν και θα σαπίσουν, όπως έγινε με τόσους παλαιούς πολιτισμούς.

Στα χέρια σας αδελφοί μου, είναι η ευημερία τού ερχόμενου αιώνα. Μεγάλη είναι η τιμή αλλά και η ευθύνη. Εάν από τη ζωή μου και τις διδασκαλίες μου κερδίσατε μια ακτίνα τού Αληθινού

Φωτός, σας ζητώ σε ανταπόδοση να δυναμώσετε τις προσπάθειές σας για την Υπόθεσή μας, για το θρίαμβο του Φωτός, ώστε να φωτίσει τον κόσμο, κι εγώ να δω εξασφαλισμένη τη σταθερότητα της Εταιρείας μας, πριν να φύγω από το φθαρμένο σώμα μου. Είθε οι ευλογίες των περασμένων και των τωρινών μεγάλων Διδασκάλων να έλθουν σ' εσάς. Όσο για μένα, δεχθείτε ομαδικά τη διαβεβαίωση των αληθινών και αναλλοίωτων αισθημάτων μου, και των ειλικρινών και εγκάρδιων ευχαριστιών μου για το έργο που επιτελέσθηκε από όλους τους εργάτες θεόσοφους.

Η μέχρι του τέλους θεράπων σας
Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ERICA LETZERICH

«Αδελφέ μου, αυτός που νοιάζεται για τη γνώμη της μάζας, ποτέ δεν θα υψωθεί πάνω από το πλήθος»

Φέτος κλείνουμε 115 χρόνια από την ημέρα που η Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ πέθανε στο σπίτι της Άννη Μπέζαντ, στο Λονδίνο. Η Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ ξεπέρασε τα όρια της Θεοσοφικής Εταιρείας και έγινε μια παγκόσμια προσωπικότητα και θεωρείται ως μάρτυρας του 19ου αιώνα.

Υπάρχουν πολλές πλευρές της εκπληκτικής ζωής αυτής της γυναίκας. Αναγκάστηκε να παντρευτεί ένα στρατηγό πολύ μεγαλύτερό της, τον οποίο εγκατέλειψε μετά από τρεις μήνες. Η ζωή της ήταν γεμάτη περιπέτειες. Ταξίδεψε σ' όλο τον κόσμο σε μια εποχή που δεν υπήρχαν αεροπλάνα και οι μεταφορές ήταν δύσκολες. Είχε περάσει τρεις φορές από την Ελλάδα, πήγε στην Αίγυπτο, σε όλη την Ευρώπη, στην Ινδία, στην Ιαπωνία την εποχή

που ήταν κλειστή για όλο τον κόσμο, προσπάθησε τρεις φορές να μπει μέσα στην αποκαλούμενη «απαγορευμένη γη» - το Θιβέτ, χωρίς αποτέλεσμα τις δύο πρώτες φορές ενώ την τρίτη φορά τα κατάφερε, και εκεί πέρασε ένα μεγάλο διάστημα εκπαίδευσης από τους Διδασκάλους της. Πήγε στην Αμερική, Β. και Ν., στο Περού όπου, όπως αναφέρει, υπάρχει στο Μάτσου Πίτσου ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα της Λευκής Αδελφότητας. Πολέμησε δίπλα στον Γκαρμπάλντι στη Σικελία, όπου πληγώθηκε βαριά και κόντευε να πεθάνει. Γνώρισε τον συνταγματάρχη Χένρυ Στηλ Όλκοττ στη Β. Αμερική, ο οποίος πολέμησε στον Εμφύλιο Πόλεμο με το στρατό των Βορείων, και είχε αργότερα διοριστεί ως μέλος επιτροπής για την έρευνα της διαφθοράς στην Αμερικανική κυβέρνηση, και επίσης στην επιτροπή που ερευνήσε τη δολοφονία του προέδρου Λίνκολν. Θεωρούνταν πολύ σεβασμιασμένος άνθρωπος στην αμερικανική κοινωνία και είχε πάρει το μετάλλιο Νόμπελ από την Αμερικανική κυβέρνηση για τις υπηρεσίες του.

Η Ε.Π.Μ. χαρακτηριζόταν ως μια μαχητρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και μαζί με τον συνταγματάρχη Όλκοττ ήταν πρωτοπόροι σε πολλά πράγματα που συνέβησαν τότε στον κόσμο. Η ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας ήταν μια πρόκληση για το ψυχολογικό προφίλ της Βικτοριανής κοινωνίας της Αμερικής, που ήταν γεμάτη προκαταλήψεις και ταμπού. Μιλούσε για ανεξιθρησκεία και ελευθερία σκέψης σε μια εποχή που ο κόσμος κυριαρχούνταν από τη Βρετανική εμποροκρατία, η οποία ταυτόχρονα προσπαθούσε να προσηλυτίσει βίβια τους ανθρώπους θεωρώντας τους ως αγοραστές των προϊόντων τους, ενώ θεωρούσαν απαράδεχτο να μιλάει κανείς για την ελευθερία των γυναικών. Οι γυναίκες τότε ήταν σαν απλά αντικείμενα, δεν μπορούσαν να ψηφίσουν, δεν μπορούσαν να εκφέρουν γνώμη, ήταν απλά και μόνο υποδουλωμένες στους άνδρες.

Μίλησε για τη σπουδαιότητα της Ανατολικής φιλοσοφίας από κράτη όπως η Κίνα, το Θιβέτ, η Ιαπωνία, η Ινδία κλπ., και

για τη σημασία αυτών των διδασκαλιών για το Δυτικό κόσμο. Χάρη στη Θεοσοφική Εταιρεία, ο Δυτικός κόσμος ανοίχθηκε προς την Άπω Ανατολή. Η Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι έγραψε πολλά άρθρα και βιβλία. Ο ανιψιός της Μπόρις Ζίρκοφ συγκέντρωσε τα Collected Writings, που είναι μια συλλογή γραπτών κειμένων αποτελούμενη από 21 τόμους, 500 περίπου σελίδων ο καθένας, αλλά ακόμη δεν υπάρχουν όλα τα άρθρα της συγκεντρωμένα σ' αυτή τη συλλογή. Ήταν εκδότρια πολλών περιοδικών, εκ των οποίων ένα είχε το κουράγιο να το ονομάσει «Λούσιφερ». Στο Δυτικό κόσμο υπήρχε ένα ταμπού σχετικά με το όνομα αυτό, που πίστευαν ότι ήταν το όνομα του Διαβόλου, ενώ στην πραγματικότητα «Λούσιφερ» σημαίνει «Φορέας του Φωτός». Αυτός ακριβώς ήταν και ο σκοπός του περιοδικού της, δηλαδή να φέρει το φως στους αναγνώστες του.

Ήταν μια πολεμίστρια του οικουμενισμού. Ένα αξιοσημείωτο γεγονός της ζωής της είναι ότι η ίδια και ο συνταγματάρχης Όλκοττ προσηλυτίστηκαν στο Βουδισμό σε μια δημόσια πλατεία στη Σρι Λάνκα, σε μια χώρα όπου υπήρχαν πολλά προβλήματα. Ο πληθυσμός εκεί ήταν υπό Βρετανική κατοχή και ο αντιβασιλέας της ήταν επίσης Βρετανός, και είχε θέσει νόμους εναντίον της Βουδιστικής θρησκείας και είχε απαγορεύσει την ύπαρξη βουδιστικών σχολείων. Ο προσηλυτισμός τους στο Βουδισμό εκείνη την εποχή ήταν μια πρόκληση για την κοινή γνώμη του Δυτικού κόσμου. Ίδρυσαν ένα βουδιστικό σχολείο στη Σρι Λάνκα δίνοντάς του το όνομα Ανάντα, που ήταν το όνομα ενός από τους αγαπημένους μαθητές του Βούδα. Σήμερα είναι το μεγαλύτερο σχολείο της Ασίας με 6000 μαθητές. Μία από τις μεγάλες προσωπικότητες που επισκέφθηκαν αυτό το σχολείο ήταν ο Μαχάτμα Γκάντι.

Ας αναφέρουμε μερικές προσωπικότητες που επηρεάστηκαν από την Έλενα Π. Μπλαβάτσκι:

Το 1890 γνώρισε στο Λονδίνο τον Μαχάτμα Γκάντι ο οποίος

έγινε μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας. Στην αυτοβιογραφία του λέει ότι: «Το Κλειδί της Θεοσοφίας με ώθησε να διαβάσω περισσότερα βιβλία για τον Ινδουισμό». Δύο γνωστοί του θεόσοφοι τον συνέστησαν στην «μπαγκαβαγκίντα» που έγινε ο προσωπικός του καθοδηγητής σε όλη του τη ζωή.

Ο Πάντσεν Λάμια του Θιβέτ, με αίτημα του οποίου κυκλοφόρησε μια ειδική έκδοση της «Φωνής της Σιγής» το 1927, και περιλάμβανε την προσωπική του εκδοχή αποδεικνύοντας την κεντρική του δήλωση για τον «ιδανικό Μποντισάττβα». Μια νεότερη έκδοση της «Φωνής της Σιγής», λίγα χρόνια πριν, είχε εισαγωγή γραμμένη από τον Δαλάι Λάμια.

Ο Frank L. Baum, συγγραφέας του «Μάγου του Οζ» ήταν ένα αφοσιωμένο μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας, και τα βιβλία που έγραψε είναι γεμάτα με θεοσοφικούς συμβολισμούς.

Ένα άλλο αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι η αναγέννηση της Ιρλανδικής πολιτιστικής κληρονομιάς που οφείλεται στους θεόσοφους William Butler Yeats, James Joyce, George W. Russell (AE), Charles Johnston, Bram Stoker και άλλους, από την πόλη του Δουβλίνου.

Το 1876 ο Θωμάς Έντισον έγινε μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας και στενός φίλος της Έλενας Π. Μπλαβάτσκι. Όταν ήμουν στο Adyar, είχα την ευκαιρία δουλεύοντας στη συντήρηση των Αρχείων της Θεοσοφικής Εταιρείας, να δω το Δίπλωμα Μέλους του Θ. Έντισον, υπογεγραμμένο από τον ίδιο. Υπάρχουν και πολλά άλλα ονόματα διακεκριμένων προσωπικοτήτων τα οποία δεν θα αναφέρω τώρα. Θα κλείσω με ένα απόσπασμα της Έλενας Π. Μπλαβάτσκι, και ένα ποίημα του αγαπημένου της ποιητή, William Blake, χρωματισμένο από εμένα.

«Αυτός που δεν ασχέει τον αλτρουισμό, αυτός που δεν είναι προετοιμασμένος να μοιραστεί την τελευταία μπουνιά του με έναν πιο αδύναμο ή πιο φτωχό από τον ίδιο, αυτός που αμελεί να

βοηθήσει τον αδελφό του οποιασδήποτε φυλής, εθνικότητας και πίστης, όποτε και οπουδήποτε συναντά τη δυστυχία, και που κωφεύει στις κραυγές της ανθρώπινης μιζέριας, αυτός που βλέπει έναν αθώο να συκοφαντείται είτε είναι αδελφός είτε όχι, και δεν αναλαμβάνει την υπεράσπισή του όπως έκανε με τον ίδιο του τον εαυτό – δεν είναι ένας θεόσοφος»

Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκυ

Ω, Ζωή της άνοιξής μας!

Γιατί μαραίνεται του νερού ο λωτός;

Γιατί μαραίνονται της άνοιξης τα παιδιά,

γεννημένα να γελούν και να πέφτουν;

Αχ! Η ζωή είναι σαν τα σύννεφα που φεύγουν

Σαν κρουστάλλινη αντανάκλαση, σαν σε νερό σκιές

Σαν των βρεφών τα όνειρα,

σαν χαμόγελο σε παιδικά πρόσωπα

Σαν τη φωνή του περιστεριού,

σαν προσωρινή ημέρα, σαν μουσική στο αγέρα.

Αχ! Απαλά να μπορούσα να ξαπλώσω,

απαλά ν' αναπαύσω το κεφάλι μου

Και απαλά να κοιμηθώ τον ύπνο του θανάτου,

απαλά ν' ακούσω τη φωνή

όσων εργάζονται σπέρνοντας και θερίζοντας

τα Ελευσίνια Πεδία.

William Blake

ΣΑΜΠΤ – Ο ΘΕΙΟΣ ΗΧΟΣ

(Από τις διδασκαλίες των Σικχ)

Μέσα σε όλα τα θρησκευτικά βιβλία βρίσκουμε αναφορές για τον Σαμπτ ή το Δημιουργικό Ηχητικό Ρεύμα. Στα σανσκριτικά «Σαμπτ» σημαίνει ήχος, λόγος, ομιλία, όνομα, ουσία, ειπωμένος λόγος, έκθεση, διαύγεια, έκφραση, λαλιά κλπ. Οτιδήποτε έχει ειπωθεί ή ακουστεί είναι Σαμπτ, και φανερώνει την αληθινή φύση των πραγμάτων και εξηγεί την κρυμμένη πραγματικότητα ή το μυστήριό της. Αλλά στην ορολογία των αγίων, ο όρος Σαμπτ έχει μια πολύ βαθύτερη έννοια, τελείως διαφορετική από τη σημασία που παραδεχόμαστε συνήθως.

«Σαμπτ» σημαίνει τη Δύναμη του Θεού που έχει δημιουργήσει και συντηρεί τις διάφορες μεγάλες διαιρέσεις και υποδιαιρέσεις της απέραντης δημιουργίας Του. Είναι ένα ρεύμα από τον Ωκεανό της Συνειδητότητας και χαρακτηρίζεται από Ηχητική δόνηση, ή με άλλα λόγια, είναι μια ζωντανή και δραστήρια Εσωτερική Αρχή η οποία, προερχόμενη από το Θεό, εμπνυχώνει όλη τη δημιουργία. Είναι το εργαλείο με το οποίο ο Θεός δημιουργεί, ελέγχει και συντηρεί το απέραντο σύμπαν Του. Δρα σαν νήμα ζωής μεταξύ του Δημιουργού και της δημιουργίας, και εξυπηρετεί σαν μια χρυσή γέφυρα μεταξύ των δύο.

Τα θεία ρεύματα, όπως τα αιθερικά ρεύματα ενός ραδιοφώνου, εκτείνονται μέσα στην ατμόσφαιρά προς όλες τις κατευθύνσεις εκπέμποντας μελωδίες θείας μουσικής. Εμείς όμως, ωστόσο

να συντονιστούμε με το Άπειρο προσαρμόζοντας τη νοητική μας συσκευή, δεν μπορούμε να πιάσουμε τις θείες δονήσεις και να ακούσουμε τις μελωδίες τους. Γι' αυτό και γινόμαστε περισσότερο αιθέριοι όταν συντονιζόμαστε με την ουράνια μουσική.

Η Εσωτερική Αρχή του Ήχου είναι Παν-συνειδητή, ένας Άγραφος Νόμος και μια Αλάλητη Γλώσσα, αυτοσυντήρητη και αυτό-συγκρατούμενη και όμως είναι αυτή η ίδια η ζωή όλων όσων υπάρχουν. Αλλά αυτός ο Ήχος μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα στα κατάβαθα της ψυχής γιατί και τα δύο είναι της ίδιας ουσίας, εφόσον η ψυχή δεν είναι παρά μια σταγόνα στον Ωκεανό της Παν-συνειδητότητας. Στις γραφές των Σικχ ονομάζεται επίσης ο «Αληθινός Λόγος».

«Με τον Αληθινό Λόγο γνωρίζει κανείς την Αλήθεια. Με τον Αληθινό Ήχο ψέλλει κανείς τη δόξα του Κυρίου».

Γκουρού Νανάκ

Σε όλες τις θρησκευτικές γραφές, ο Σαμπτ αναφέρεται ότι είναι ο Δημιουργός του Σύμπαντος. Οι Βέδες τον αποκαλούν «Ναντ» και μας λένε ότι έφερε σε ύπαρξη δεκατέσσερις περιοχές. Στο Κοράνι αναφέρεται ως «Κάλμα» που δημιούργησε δεκατέσσερις διαιρέσεις. Ο Άγιος Ιωάννης στο Ευαγγέλιό του έχει γράψει ότι ο «Λόγος» είναι η ριζική αιτία της δημιουργίας. Οι ιερές γραφές των Σικχ λένε επίσης το ίδιο πράγμα – ολόκληρη η εκδήλωση ξεπήδησε από τον Σαμπτ και συντηρείται από Αυτόν.

Όλες οι δυνάμεις της φύσης εξαρτώνται και εργάζονται μέσω του Σαμπτ ή της Αρχής του Ήχου. Ο ήλιος, ο ουρανός, η γη και τα ουράνια πεδία, όλα είναι μέσα στη Δύναμή Του που διαπερνά και διοικεί τα πάντα, και δεν υπάρχει τόπος όπου Αυτός δεν είναι. Όπως τα ηλεκτρικά κύματα με τα οποία ολόκληρη η ατμόσφαιρα είναι επιφορτισμένη, έτσι και ο Σαμπτ στην πιο λεπτή μορφή Του διαπερνά τα πάντα στην πληρότητά Του, και είναι ο Δημιουργός τους.

Ο Σαμπτ δεν είναι μόνο ο Δημιουργός αλλά και ο Καταστροφέας επίσης, και η επαναγέννηση της δημιουργίας γίνεται μέσα Του.

«Ο Σαμπτ είναι ο πράκτορας του Θεού που διευθύνει, και είναι η αιτία όλης της Δημιουργίας. Και η δημιουργία και η διάλυση είναι από τον Σαμπτ. Και ο Σαμπτ πάλι είναι η αιτία της επαναδημιουργίας».

Γκουρού Αμαρ Ντας

Πριν από τη δημιουργία ο Σαμπτ υπήρχε σε μια ανεκδήλωτη μορφή και γι' αυτό δεν είχε κανένα όνομα. Ήταν κάτι τελείως εγκατεστημένο μέσα στον Εαυτό Του και ήταν γνωστός μόνο ως Ασάμπτ, άηχος ήχος, ανώνυμος, ακατάληπτος, αδιανόητος, ανέκφραστος και απερίγραπτος. Όταν εκδηλώθηκε ονομάστηκε Σαμπτ ή Νάαμ. Οι Μουσουλμάνοι άγιοι Τον ονομάζουν Ζοχάρ (ουσία) και οι Ινδοί άγιοι Τον περιγράφουν ως Μουλ (ριζική αιτία). Είναι η ζωτική αρχή που υπάρχει μέσα σε κάθε μορφή και διαπερνά τα πάντα, ορατά και αόρατα. Είναι η Αναίτια Αιτία, η αιώνια αυθύπαρκτη ζωή, που τρέχει ατέλειωτα μέσα και έξω από το χρόνο. Είναι αυτή η ίδια η ψυχή της Δημιουργικής Δύναμης που εμποτίζει ακόμη και το τελείως πνευματικό βασίλειο.

«Όλα τα πράγματα είναι εκδηλώσεις της Θέλησής Του. Αλλά η Θέλησή Του είναι πάνω από κάθε περιγραφή. Με τη Θέλησή Του η ύλη ζωογονείται σε ζωή. Με τη Θέλησή Του αποκτάται το μεγαλείο. Με τη Θέλησή Του οι ασεβείς περιπλανιούνται σε ατέλειωτη επαναγέννηση. Όλα υπάρχουν κάτω από τη Θέλησή Του, και τίποτε δεν υπάρχει έξω από αυτήν. Συντονισμένος κανείς με τη Θέλησή Του, ω Νανάκ, είναι τελείως ελεύθερος από το εγώ».

Γκουρού Νανάκ

(Από το βιβλίο «Νάαμ ή Λόγος», Κιρπάλ Σινγκ)

λομαι ἤδη τὸν λόγον... ὅς μοι φαίνεται εἰκότως
 ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν... τὸν βίον θαυρεῖν
 μέλλον ἀποθανεῖν... ἐκεῖ μέγιστα οἶσε-
 σθαι ἀγαθὰ καὶ τὰ κακά... τῶν δὲ τοῦθ' οὐ-

Εἰκόνα κόπτη ἀπὸ τοῦ Σάλλιο Ἀπολὼν Εὐάνου
 Πλάτωνος Βούλγαρι 1957, ὑψὸς 12, διαμέτρος 10,5, ἀνδρ.
 Πύλινος, Λογικὸν Παιδεῖον, Ρώμη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

Βασίλειος Καραμαλίκης

(Απόσπασμα ομιλίας του στο φιλοσοφικό εργαστήριο ΛΡΟΠΗ)

Κατά τη φιλοσοφική θεωρία της ανακύκλησης ή παλιγγενεσίας, οι Κόσμοι, τα πράγματα, τα πρόσωπα και τα γεγονότα ακόμη, αναδημιουργούνται κατά περιόδους. Κάθε ον διαγράφει ένα κύκλο, κάθε ανθρώπινη ζωή συμπληρώνει μια περιφέρεια, όλη η ανθρώπινη ιστορία διαρρέεται σε κύκλους. Οι ημέρες, οι ώρες, τα

έτη, οι αιώνες, ανακυκλούνται και αναγεννιούνται στην τροχιά του απείρου και του χρόνου, το δε τέλος τους είναι η επιστροφή στην αρχή από την οποία προήλθαν, και από την οποία θα ξεκινήσουν και πάλι.

Αν παρατηρήσουμε τα νέφη, τα ύδατα, τα άνθη, θα έχουμε μια λιτή, αλλά παραστατική εικόνα του ρόλου της ανακύκλησης. Τα ύδατα, ως υδρατμοί υψώνονται σχηματίζοντας τα νέφη, τους πραγματικούς αυτούς ωκεανούς υπεράνω των κεφαλών μας. Αυτά πλανιούνται ως τεράστιες κινητές θάλασσες, μεταμορφώνονται σε βροχές και επανασυνιστούν τις θάλασσες και τους ποταμούς, οι οποίοι πριν κυλιστούν δίπλα στα πόδια μας, κυλούσαν στους ουρανούς.

Το άνθος προέρχεται από το σπόρο, αλλά και ο σπόρος από το άνθος. Αφού λοιπόν κατά την ίδια φιλοσοφική θεωρία και η ανθρώπινη ζωή, ανακυκλούμενη διαγράφει την περιφέρειά της, είναι λογικό να νοήσουμε ως θεωρητική αφετηρία της τη Γέννηση, το δε Θάνατο, το κλείσιμο αυτού του κύκλου, ως το Θεωρητικό Τέρμα. Η σχηματική αυτή έκφραση του κύκλου, κατά την οποία αφετηρία και τέρμα συμβολίζουν τη Γέννηση και το Θάνατο, συμπίπτουν απολύτως, και το γεγονός ότι οποιοδήποτε σημείο του κύκλου δύναται να χρησιμεύσει ταυτόχρονα και ταυτόσημα ως αφετηρία και τέρμα, πληροί τον σκεπτόμενο άνθρωπο (Homo Sapiens) με απορία και στοχασμό.

Είναι άραγε καθένα εξ αυτών αρχή και τέλος μόνο, ή μήπως αμφότερα, Γέννηση και Θάνατος, είναι αυτή αυτή η εκδήλωση της ζωής η οποία δεν έχει ούτε αρχή ούτε τέλος;

Στο ερώτημα αυτό υπάρχει η απάντηση. Δόθηκε από τους κατά καιρούς Διανοητές και Σοφούς, θεμελιωμένη όμως όχι επί επισημονικών αποδείξεων οι οποίες δεν χωρούν εν προκειμένω, αλλά επί φιλοσοφικών συλλογισμών, επί των ψυχοπνευματικών ιδιοτήτων του ανθρώπου όπως είναι η διακοή, η εποπτεία, η διαίσθηση, η ενόραση, ιδιότητες οι οποίες αν και δεν είναι καταμετρητές, εντούτοις είναι σημαντικά υπολογίσιμες, και τέλος επί των εσωτερικών και μυστικών Διδασκαλιών. Μέσω όλων αυτών κατέστη δι-

ρικών και μυστικών Διδασκαλιών. Μέσω όλων αυτών κατέστη δυνατόν στον άνθρωπο να εισδύσει και να ψάξει τη γνώση των κρυμμένων στις σφαίρες του υπεραισθητού.

Στο σημείο αυτό ας μου συγχωρεθεί μικρή υπομνηστική παρένθεση, περί του ποια είναι η ανθρώπινη σύσταση: Δύο εκδοχές υπάρχουν περί αυτής. Η πρώτη, η τριαδική, δέχεται ότι ο άνθρωπος αποτελείται από σώμα, ψυχή και πνεύμα, και η δεύτερη, η δυαδική, από σώμα και ψυχή μόνο. Η πρώτη, η τριαδική, παραδεδεγμένη από τις περισσότερες παραδοσιακές σχολές, πλεονεκτεί ως περισσότερο αναλυτική έναντι της δεύτερης, της δυαδικής.

Ως προς τους φιλοσοφικούς λογισμούς επί των οποίων θεμελιώνεται η απάντηση ότι Γέννηση και Θάνατος είναι εκδήλωση ζωής, χωρίς αρχή και τέλος, θα προτάξω και με δέος θα αποτολμήσω τη μετάδοση – συνοπτικά – των σκέψεων των κορυφαίων του Πνεύματος, του Πλάτωνα και του Σωκράτη. Μέσω των συλλογισμών τους φρονώ ότι η ανακύκληση της ανθρώπινης ζωής λαμβάνει την επιβεβαίωσή της:

«Μεταξύ ζωής και θανάτου», λέγει ο Πλάτων, «δεν υπάρχει μόνο η σχέση την οποία μας προσφέρει η γνώση και η πείρα, αλλά και κάτι άλλο. Εκείνο το οποίο δεν είναι δυνατόν να συλλάβουμε παρά με τη νόηση. Δεν οδηγεί ένας μόνο δρόμος από τη ζωή προς το θάνατο, υπάρχει και ο άλλος από το θάνατο προς τη ζωή. Τη συζυγία αυτή, ζωής και θανάτου, την υποσημαίνει το λογικό συμπέρασμα ότι κάθε πράγμα το οποίο αισθανόμαστε, προέρχεται από το αντίθετό του, εφόσον βεβαίως είναι μέσα στη φύση του να έχει αντίθετο. Έτσι, η ευχαρίστηση είναι αποτέλεσμα της γνώσης της δυσαρέσκειας, το καλό από το κακό, το ευχάριστο από το δυσάρεστο, το θετικό από το αρνητικό».

«Όστε μεταξύ δύο αντιθέτων υπάρχοντων δύο δρόμοι, οι οποίοι οδηγούν από το ένα στο άλλο και το αντίστροφο, ή μάλλον ο ίδιος δρόμος ο οποίος οδηγεί προς τα άνω και προς τα κάτω. Ο δρόμος προς τα άνω δεικνύει τη Γέννηση, ενώ ο προς τα κάτω δρόμος τη φθορά. Το αντίθετο της ζωής είναι ο θάνατος, συνεπώς ο δρόμος κι εδώ πρέπει να οδηγεί από τη ζωή προς το θάνατο, αλλά και από το

θάνατο προς τη ζωή. Το ότι αντιλαμβανόμαστε τη μετάβασή μας από τη ζωή στο θάνατο εύκολα όλοι, με τη χρησιμοποίηση των αισθήσεών μας και ότι το αντίθετο, από το θάνατο στη ζωή, δεν το αντιλαμβανόμαστε, αυτό δεν σημαίνει απόδειξη. Και τη μετάβασή μας επίσης από το θάνατο στη ζωή πρέπει να αντιλαμβανόμαστε όχι με τα αισθητήριά μας, αλλά με τη δύναμη του νου».

Και ο σοφότερος απ' όλους Σωκράτης, αποφαινεται ως εξής επί του ιδίου θέματος:

«Η διαδικασία της ζωής πρέπει να είναι παλίνδρομη, διότι ποιός άλλος τρόπος υπάρχει, ώστε να μη στερέψει η ζωή, όταν δεχθούμε μόνο την προς το θάνατο όδυσή της; Το πραγματικό πρόβλημα είναι εδώ. Ζωή και θάνατος είναι δύο είδη Γέννησης, δύο γίνεσθαι. Το ένα, δηλαδή η κίνηση της ζωής προς το τέρμα της, απαιτεί το άλλο, την κίνηση της ζωής από το τέρμα της προς τη μορφή, την ενσάρκωση».

Και διερωτάται εδώ μονολογώντας ο Σωκράτης:

«Γιατί όμως να μην είναι δυνατόν η ζωή να προέρχεται και από κάτι άλλο και όχι από το θάνατο. Για να ενσταθήσει λογικά αυτό το ενδεχόμενο, θα έπρεπε να μην είναι ο θάνατος η απόλυτη αντίθεση απέναντι στη ζωή. Αν η ζωή γινόταν και από κάτι άλλο, θα έφθανε η στιγμή κατά την οποία τα πάντα θα εξαντλούνταν και θα πέθαιναν οριστικά. Ο θάνατος λοιπόν και σε αυτή την περίπτωση θα ήταν το αναγκαίο τέρμα της ζωής. Καμία λοιπόν θεωρία δεν είναι ορθή από εκείνες που τοποθετούν ως αρχή της ζωής οτιδήποτε άλλο εκτός από το θάνατο»

Και συμπεραίνει ο Σωκράτης:

«Αρχή της ζωής είναι ο θάνατος, διότι αυτός είναι και το τέρμα της. Δηλαδή η ζωή έχει ως αφετηρία της τη μη ζωή».

Η ΧΑΡΑ

Αντώνιος Ανδριανόπουλος

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει τέλεια ζωή, αν δεν γεύεται όλα τα αγαθά τα οποία παρέχει η Φύση στο πνεύμα, ώστε να τρέπεται στην εξέλιξή του. Εάν ακολουθούμε σε όλα τις υπαγορεύσεις της Φύσης, θα είμαστε ευδαίμονες.

Η απάθεια των Στωικών, η πλήρης αδιαφορία προς τη χαρά και προς τη λύπη είναι και θεωρητικά αβάσιμη και πρακτικά ανεφάρμοστη. Η εκμηδένιση της χαράς στερεί τη ζωή από το κυριότερο θέλητρο της. Άνευ χαράς, δεν μπορεί να νοηθεί ευδαιμονία του πνεύματος. Η λύπη είναι δοκιμασία στην οποία μας υποβάλλει ο νόμος της Φύσης για τις παραβάσεις μας απέναντί της, ώστε να μας εκπαιδεύει.

Η έλλειψη της χαράς στη ζωή μας δεν πρέπει να μας απογοητεύει ούτε πρέπει να εξαορτάμε τη γαλήνη του πνεύματός μας από αυτήν, αλλά μόνο να μας διδάσκει τον τρόπο μέσω του οποίου μπορούμε να αποκτήσουμε το μέσον της διαρκούς χαράς. Η διαρκής γαλήνη και η ελευθερία του πνεύματος προϋποθέτουν ανάπτυξη της αντίληψης, μεγάλη ένταση της θέλησης και εκπαίδευση της ψυχής διαμέσου των δοκιμασιών.

Εάν ο άνθρωπος μελετούσε τους νόμους της Φύσης και προνοούσε ώστε η βιολογία του και οι κοινωνικοί του νόμοι να μην απομακρύνονται από τη φύση του, θα ήταν ευδαίμων. Όλα τα ανθρώπινα δεινά πηγάζουν από την τρομερή παρανόηση της μη εξάρτησης του ανθρώπου από το φυσικό νόμο, και εξαιτίας αυτής της παρανόησης, δημιούργησε κοινωνικές συνθήκες που είναι εντελώς αντίθετες και προς τη Φύση, και προς τη λογική υπόστασή του.

(Από το βιβλίο, «Υποθήκες τινές εκ της Βιοτικής»)

Ο ΕΡΩΣ – ΦΑΝΗΣ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ

*«Στην αρχή των πραγμάτων, η μελανόπτερη νύχτα
στην αγκαλιά τη μαύρη και βαριά του Ερέβους
γέννησε το πρώτο αυγό αερογέννητο
και καθώς περνούσε ο καιρός, πετάχτηκε ο Έρως,
λάμποντας με χρυσά φτερά
στροβιλιζόμενος σαν τον άνεμο, ο Έρωτας ο πολύποθος.
Και ο Έρωτας με το Χάος το φτερωτό σμίγοντας
στα Τάρταρα γέννησε τη γενιά μας
και την έβγαλε στο φως το απαστράπτον»*

Αριστοφάνης (Όρνιθες στ. 692)

Σύμφωνα με την παράδοση, η πατρότητα του Κοσμικού Αυγού ανήκει στον Ορφέα. Το Κοσμικό Αυγό το αερογέννητο (υπηνέμιο) αποτελεί την πρώτη αρχή. «Υπηνέμιος» στην κυριολεξία σημαίνει αυτός που συνελήφθη από τον άνεμο. Εδώ έχουμε το δόγμα της πατρότητας του Ανέμου ή της Παρθενογέννησης που ήταν Ορφικό και συνδεόταν με τη λατρεία του Τριπτόλεμου στην Ελευσίνα. Από το παραπάνω απόσπασμα γίνεται φανερό ότι στην εποχή του Αριστοφάνη έχουμε καθαρό Ορφισμό. Στον Όμηρο δεν υπάρχει καμιά μαρτυρία για το κοσμογονικό αυγό, ενώ ο Ησίοδος γνωρίζει για τη Νύκτα και το Χάος και τη γέννηση του Έρωτος.

Σύμφωνα με τον Κλήμη Ρώμης (Ομιλίες IV):

«Ο Ορφεύς παρομοίαζε το Χάος με αυγό, όπου υπήρχαν ανα-

μεμειγμένα τα πρώτα στοιχεία. Ο Ησίοδος θεωρεί αυτό το χάος ως ένα υπόστρομμα, αυτό το οποίο ο Ορφεύς αποκαλεί αυγό...

Το Κοσμογονικό Αυγό είχε σημαντική θέση στην Ορφική Κοσμογονία και έπαιξε ένα γενικότερο ρόλο στον τομέα αυτό της Ορφικής θρησκείας και φιλοσοφίας, και της αστρονομίας ειδικότερα. Συμβολίζει την αρχική περίοδο του σύμπαντος πριν από τη μεγάλη έκρηξη για την οποία άρχισαν να κάνουν λόγο τα τελευταία χρόνια (από το 1965) οι σύγχρονοι αστροφυσικοί. Κατά τους Ορφικούς το σύμπαν ήταν σφαιρικό όπως ήταν και το κοσμογονικό αυγό, «που είχε περιλάβει την πρωτοϋλή του σύμπαντος στην αρχική του κατάσταση» (Απίων, Ομιλίες. VI). Και από αυτό το αυγό ξηπήδησε ο Έρως, που σύμφωνα με την ορφική αντίληψη είναι η δύναμη που συνετέλεσε στη δημιουργία του κόσμου. Σύμπασα η ελληνική αρχαιότητα ύμνησε τον Έρωτα με τη γραφίδα των ποιητών και των φιλοσόφων, και τον απεικόνισε η σμίλη των γλυπτών στο μάρμαρο και στον ορείχαλκο, και ο χρυσήρεας των ζωγράφων στις νωπογραφίες των τάφων, των οικοδομημάτων και των θησαυρών, καθώς και των αγγειογραφιών στα αγγεία όλων των καλλιτεχνικών βαθμίδων.

*«Ωραίος ο Έρως έρχεται στην ώρα του,
έρχεται με άνθη την άνοιξη
αφήνοντας τη γενέτειρά του την Κύπρο,
το όμορφο νησί.*

*Ο Έρως έρχεται σκορπίζοντας σπόρους
για τον άνθρωπο πάνω στη γη..»*

Θέογνις (1275, Λειψία)

Σύμφωνα με τους Ορφικούς, ο Έρως είναι η ακατανίκητη δημιουργική δύναμη μέσα στο σύμπαν και δεν έχει καμία σχέση με το σαρκικό έρωτα. Ο σαρκικός έρως δεν αναιρείται αλλά περιορίζεται στο καθαρά βιολογικό επίπεδο των έμβιων όντων, και σ' αυτό το επίπεδο εξαντλείται η παρουσία του και η λειτουργικότητά του. Στην τοπική λατρεία υπάρχει ένας αρχαίος θεός της ζωής και της αναπαραγωγής, και από τις αρχαίες τελετουργίες μάλιστα, δεν λείπει το αυγό του εξαγνισμού. Εφόσον το αυγό θεωρή-

θηκε ως η πρώτη αρχή της κοσμογονίας, εύλογο ήταν να ξεπηδήσει μέσα από αυτό ένας φτερωτός θεός. Στο ορφικό ποίημα αρ. 58 διαπιστώνεται το δέος και ο θαυμασμός των Ορφικών μπροστά στην καταλυτική δύναμη του Έρωτος, όσον αφορά τη γέννηση του Κόσμου:

*«Επικαλούμαι το μεγάλο, αγνό, εράσμιο, γλυκὺ Έρωτα
τον εὐτοξο, τον φτερωτό, τον πυρόδρομο, τον ταχύ σε ορμή,
που παίζει με τους θεούς και τους θνητούς ανθρώπους,
τον επιδέξιο, τον δίφυλο, των πάντων που κατέχει τα κλειδιά,
του ουρανίου αιθέρα, της θάλασσας, της γης και όσες πνοές
στοις θνητούς παντογόνες τρέφει η χλοόκαρπη θεά,
κι όσες ο ευρύχωρος Τάρταρος έχει
κι ο θαλασσογόδιπος πόντος,
γιατί μόνο εσύ κρατάς το πηδάλιο όλων αυτών.
Αλλά, μακάριε, με καθαρές διαθέσεις συνδέσουν με τους
μύστες, κι απόδιωχνε απ' αυτούς τις φαύλες
κι αλλόκοτες ορμές.....»*

Έρωτος θυμίαμα με αρώματα

Εντύπωση κάνει η πληθώρα των κοσμητικών επιθέτων, που μόνο σε εκκλησιαστικά ποιητικά κείμενα παρατηρεί κανείς. Είναι ένα δείγμα θαυμασμού και δέους που αισθάνεται ο Ορφικός ενώπιον του παντοδύναμου αυτού θεού, ο οποίος αποτελεί τη γενεσιουργό δύναμη του κόσμου, και τον αποκαλεί Μακάριο και ζητά από αυτόν να συνδεθεί με τους μύστες με καθαρές διαθέσεις, και να αποδιώξει απ' αυτούς τις φαύλες και αλλόκοτες ορμές. Ο Ορφικός ποιητής θεωρεί τον Έρωτα απαλλαγμένο από καθετί σαρκικό που υπηρετεί τα άλογα ένστικτα και τις ζωώδεις ορμές, και έτσι δίνει ανώτερο περιεχόμενο που εξευγενίζει τις ψυχές και μορφοποιεί τις αγαθές διαθέσεις τους. Στους Ορφικούς ύμνους ο Έρως συναντάται και ως Μήτις, Φάνης, Ηρικεπαίος, Πρωτόγονος, και όπως έγραφε ο Ιωάννης Μαλάλας (Χρονογραφίες IV), ερμηνεύεται στην καθομιλουμένη ως νους, φως, ζωοδότης.

Η σύλληψη της μορφής και του φύλου του Έρωτος διαφέρει από πόλη σε πόλη, και υφίσταται διαφοροποίηση κατά τη μακράιωνη ιστορία της ελληνικής θρησκείας. Κάτω από την αθηναϊκή επιρροή, ο Φάνης περιορίζεται σε καθαρά ανθρώπινη μορφή, ενώ ο Φάνης του Ορφέα ήταν πολύμορφος, ένας μυστηριακός θεός που έχει ζωώδη γνωρίσματα. Στην αθηναϊκή ποίηση και ζωγραφική είναι αναντίρρητα ανδρικός, όμως ο Πρωτόγονος του εσωτερικού δόγματος μετέχει και στα δύο φύλα. Είναι ανδρόγυνος ή, όπως θα λέγαμε σήμερα, αρσενικοθήλυκος, ερμαφρόδιτος. Είναι μια απίθανη κοσμική δύναμη. Ο Πρόκλος γνωρίζει ότι ο Ηρικεπαίος ήταν άνδρας και γυναίκα «Μητέρα και πατέρα ο Κρατερός θεός Ηρικεπαίος.». Πάντως, σύμφωνα με την Ορφική Κοσμογονία, ο Φάνης ήταν ανδρόγυνος, είχε τέσσερα μάτια, τέσσερα κεφάλια ζωόμορφα, χρυσά φτερά και φωνή λιονταριού και κριού. Ο Ερμίας γνωρίζει ότι ο Ορφεύς έκανε τον Φάνητα τετραπλό:

«Τετράδα δε ο Φάνης, όπως λέγει ο Ορφεύς, που βλέπει κι από τις δύο πλευρές».

Και κατά τον Πρόκλο:

«Τέτοια λοιπόν γι' αυτόν και ο Ορφεύς φανερώνει θεολογώντας για τον Φάνητα. Γιατί πρώτος θεός σ' αυτόν φέρει κεφάλια ζώου πολλά, κριαρίσια, ταυρίσια, φιδιού και λιονταριού που προκαλεί το θάνατο και προέρχεται από το πρωτογενές αυγό, μέσα στο οποίο υπό μορφή σπέρματος είναι το ζώο... γι' αυτό κι ολοκληρωμένο ζώο ο θεολόγος αναπλάθει, θέτοντας ολόγυρα σ' αυτό κεφάλια κριαριού και ταύρου και λιονταριού και δράκοντα»

Ο Παισανίας αναφέρει ότι οι Θεσπιείς τελούσαν μια λαμπρή γιορτή για τον Έρωτα και τις Μούσες κάθε τέσσερα χρόνια, και σχολιάζει ότι οι ποιητές Πάμφιος και Ορφεύς συνέθεσαν και οι δύο ποιήματα για τον Έρωτα, που τα έψαλλαν οι Λυκομίδες στις τελετές τους. Αλλά δεν γνωρίζει ποιος καθιέρωσε τη λατρεία του Έρωτος σ' αυτούς. Μας πληροφορεί μόνο ότι οι κάτοικοι του Παρίου στον Ελλήσποντο, που ήταν άποικοι από τις Ερυθρές της

Ιωνίας, τον λάτρευαν επίσης. Ακόμη, γνώριζε ένα παλαιότερο και ένα νεώτερο Έρωτα. Αναφέρει επίσης ότι οι Λυκομίδες είχαν στη Φλύα Τόπο Μήσης όπου υμνούσαν τον Έρωτα και ότι γίνονταν μυστήρια για τον Έρωτα, που ήταν το κοσμικό πνεύμα του Ορφέα. Ο Γαμήλιος Θάλαμος των μυστηρίων όπου λατρευόταν ο Έρως, θα πρέπει να αποτελούσε το όλο μέρος του Τελεστηρίου που αναστήλωσε και διακόσμησε ο Θεμιστοκλής, που σύμφωνα με τον Πλούταρχο συγγένευε με το γένος των Λυκομίδων. Ο συγγραφέας των «Φιλοσοφούμενων» (V3) γράφει ότι:

«Υπάρχει στην Πύλη η τοιχογραφία ενός γέροντα ασπρομάλλη φτερωτού, που κυνηγάει μια κυανή γυναίκα που τον διαφεύγει. Πάνω από τον άνδρα είναι γραμμένο ΦΑΟΣ ΡΥΕΝΤΗΣ, πάνω δε από τη γυναίκα ΠΕΡΕΗΦΙΚΟΛΑ. Σύμφωνα με το δόγμα των Σηθιανών φαίνεται ότι Φάος Ρυέντης είναι το φως, και Φικόλα είναι το σκοτεινό νερό, το δε διάστημα στο μέσον αυτών είναι αρμονία μεταξύ τεταγμένου(;) πνεύματος».

Κατά την Harrison:

«Δεν είναι παράλογο να συμπεράνουμε ότι η ανδρική μορφή είναι ο Έρως. Κυνηγάει μια γυναίκα, είναι φτερωτός και αυτά μοιάζουν με τον συνηθισμένο Έρωτα της γνωστής μυθολογίας. Αυτός όμως είναι ο Έρως των μυστηρίων, όχι ο νέος αλλά ο πολύ παλιός, ο ασπρομάλλης, ο αρχαίος Έρως της ορφικής παράδοσης, ο αρχαιότερος όλων των θεών. Και το όνομα που γράφεται πάνω από αυτόν καθώς κυνηγάει τη νύμφη που ονομάζεται 'Σκοτάδι' ή 'Σκοτεινό νερό', είναι Φάος Ρυέντης, 'Το ορμητικό ρέον φως'. Ο αρχαίος Έρως των Θεσπιών, που ήταν κατ' ουσία Ερμαική στήλη, έχει αποβεί όχι μόνο η αρχή της Ζωής αλλά και του Φωτός. Φως που καταδιώκει και διεισδύει στο Σκοτάδι, Ακριβώς ένα τέτοιο ον, μια τέτοια περίεργη μίξη ζώον και πνεύματος είναι ο γεννημένος από το αγρό, ο γεννημένος από τον αέρα, ο Πρωτόγονος του ορφικού 'Υμνου».

(Πηγή: «Ορφεύς, ο μεγάλος Μύστης και Μουσικός», Π. Φραγκέλλης)

Η ΤΕΧΝΗ

(Ρητά αρχαίων)

«Δεν μπορεί κανείς ν' αποκτήσει ούτε σοφία, ούτε τέχνη, αν δεν αποκτήσει γνώση»

Δημόκριτος

«Η τέχνη για τους ανθρώπους είναι καταφύγιο στις δυστυχίες»

Μένανδρος

«Δεν υπάρχει στη ζωή των ανθρώπων γλυκύτερη παρηγοριά στη δυστυχία από την τέχνη. Διότι προσηλωμένος ο νους του ανθρώπου, χωρίς να το καταλάβει παρακάμπτει τις συμφορές»

Άμφις

«Η τέχνη χωρίς θάρρος, δεν ωφελεί σε τίποτε»

Θουκυδίδης

«Η μουσική θέλγει ακόμη και αυτόν που βρίσκεται σε ταραχή διανοητική»

Πίνδαρος

«Οι ζωγράφοι και οι ποιητές έχουν ίση ελευθερία επάνω απ' όλα».

Οράτιος

«Όλες οι τέχνες κατατείνουν στην εξύψωση του ανθρώπινου γένους, έχουν δε μεταξύ τους ένα κοινό δεσμό και μια εξ αίματος συγγένεια, μπορώ να πω».

Κιχέρων

«Η ζωγραφική είναι σιωπηλή ποίηση, η δε ποίηση ομιλούσα ζωγραφική»

Σιμωνίδης

Απόλυτο, την απρόσιτη και «αούσια» αρχή όλων των πραγμάτων που έχουν δημιουργηθεί.

Ο Κοιμφούκιος δεν ήταν μυστικοπαθής. Τη θρησκεία την έβλεπε ψυχρά και λογικά ως σπουδαιότατο στήριγμα της κοινωνίας, ως αξιολογότατο παράγοντα βελτίωσης του ανθρώπου. Όχι ως επικοινωνία του με μια υπερβατική πραγματικότητα. Απέρριπτε την ιδέα ενός προσωπικού θεού, αδιαφορούσε για όλα τα πνεύματα, αλλά διατηρούσε το σεβασμό και τη λατρεία στους προγόνους. Η προσευχή για τον Κοιμφούκιο ήταν κάτι το δευτερεύον, και ήταν ξένος ως προς τον ασκητισμό. Έλεγε στους μαθητές του:

«Όποιος πρόσβαλε τον Ουρανό, δεν έχει πλέον κανέναν για να απευθίνει την προσευχή του».

Και για τα πνεύματα έλεγε:

«Να τιμάτε τα πνεύματα αλλά να μένετε μακριά από αυτά. Να προτιμάτε τη δικαιοσύνη. Αυτό είναι η πραγματική σοφία. Η σοφία θα βοηθήσει τον άνθρωπο να τελειοποιηθεί».

Επέμενε ότι ο άνθρωπος γεννιέται αγαθός και τελειοποιείται με τη μελέτη της αρχαιότητας. Η μελέτη και η φιλανθρωπία είναι τα απαραίτητα μέσα για την ηθική τελειοποίηση του ατόμου. Το άτομο πρέπει να τελειοποιηθεί όχι τόσο για την ατομική του σωτηρία όσο, αντίθετα, για τη βελτίωση ολόκληρης της κοινωνίας, η οποία πραγματοποιείται με την εγκατάσταση του πολιτικοκοινωνικού συστήματος των αρχαίων σοφών ηγεμόνων, του χρυσού αιώνα της Κίνας. Υποστήριζε μια οικογενειακή κοινωνική ιεραρχία, τη δίκαιη αναγνώριση των αξιών, και μια ουσιώδη κοινή ζωή τηρώντας την εθιμοτυπία. Ασκώντας τη δικαιοσύνη και τις αρετές θα μπορούσε κανείς να γίνει ανώτερος άνθρωπος, που είναι ο τελικός σκοπός του Κοιμφουκισμού.

Κατατάσσεται μάλλον στους κοινωνιοκράτες και αποτελεί την προσωποποίηση του σινικού πνεύματος. Είχε ευγενική καρδιά και φωτεινό πνεύμα. Στις διδασκαλίες του έλεγε επίσης:

«Μη κάνετε στους άλλους ό,τι δεν θέλετε να σας κάνουν»

«Η πράξη δεν έχει αξία αν δεν εκφράζει τα πραγματικά σιναισθήματα»

Όταν ένας πατέρας τον πλησίασε για να κατηγορήσει το γιο του, εκείνος φυλάκισε πατέρα και γιο, λέγοντας:

«Όποιος αμελεί να διδάξει το γιο του για τα καθήκοντά του, δεν είναι το ίδιο ένοχος όσο ο γιος; Η κακία δεν είναι έμφυτη στον άνθρωπο κι επομένως ο πατέρας στην οικογένεια και ο ανώτερος άρχων στο κράτος, είναι υπεύθυνοι».

Δίδασκε να ευεργετούμε τους καλούς και να τιμωρούμε τους κακούς. Όταν τον ρώτησαν τι φρονεί για τη διδασκαλία του Λάο – Τσε που διδάσκει να βοηθούμε και τους κακούς, είπε:

«Τι θα αποδώσετε τότε σ' εκείνον που κάνει το καλό; Να κάνετε το καλό στους καλούς. Σ' εκείνους που κάνουν το κακό, να αποδίδετε δικαιοσύνη».

Δίδαξε τα ηθικά διδάγματά του χωρίς να επικαλεσθεί κάποιο θεό ο οποίος να τα έχει υπαγορεύσει σ' αυτόν. Σαν ανθρώπινα καθήκοντα όρισε:

- α) Στάση που να δείχνει βαθύτατο σεβασμό.
- β) Τροφή που δίνει κανείς στους γονείς του με ευχαρίστηση.
- γ) Να λυπάται πολύ βλέποντάς τους να ασθενούν.
- δ) Στο θάνατό τους να παρέχει όλα τα δείγματα της απελπισίας του.
- ε) Να προσφέρει σ' αυτούς θυσία με τον επισημότερο τρόπο.

Από το έργο «Ανάλεκτα», μαθαίνουμε ότι πέθανε πεπεισμένος για το ανώφελο της διδασκαλίας του, γιατί δεν είχε βρει ηγεμόνες διατεθειμένους να δεχθούν τις ιδέες του, και γιατί δεν είχαν διαπιστωθεί τα υπερφυσικά φαινόμενα που, όπως έλεγαν οι αρχαίοι Κινέζοι, έπρεπε να προηγηθούν της εξαφάνισης μιας μεγαλοφυΐας. Οι τελευταίες του λέξεις ήταν:

«Γιατί να διδάξω πλέον; Ουδείς με ακούει, ουδείς με εννοεί»

Το πρωί της ημέρας του θανάτου του τραγουδούσε έξω από τη θύρα της κατοικίας του με σιγανή φωνή:

«Το μεγάλο βοννό πρέπει να πέσει. Το δυνατό δένδρο θα σπάσει. Ο σοφός εξαφανίζεται σαν το λονλουόδι».

Αν και έδρασε κυρίως ως πολιτικός μεταρρυθμιστής, θεωρείται ανώτερος από τον Βούδα, διότι λατρεύτηκε περισσότερο απ' αυτόν, και υψώθηκε σε εθνική θεότητα. Μετά το θάνατό του κτί-

στηκε ναός στη μνήμη του και μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα μΧ, η σκέψη του Κομφούκιου αποτελούσε αντικείμενο μελέτης κάθε Κινέζου που ήθελε να αφοσιωθεί στα δημόσια θέματα.

Υπάρχουν δικοί του ναοί σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κίνας. Στους ναούς του δεν τιμάται ως θεός αλλά ως προπάτορας. Στους κλασσικούς ναούς που είναι προσανατολισμένοι στο πνεύμα των προγόνων και αποτελούν περισσότερο σχολεία παρά θρησκευτικά κτίρια, δεν υπάρχουν αγάλματα αλλά μόνο πίνακες της ψυχής, ως φύλακες της θέσης του προγονικού πνεύματος του δασκάλου και των σημαντικότερων μαθητών του.

Αντιμετωπίζεται σαν άγιος στην Ταϊβάν, και κάθε χρόνο στις 28 Οκτωβρίου, γιορτάζονται τα γενέθλιά του. Τέλος, λέγεται ότι:

Ο Λάο Τσε «ανήλθε στις νεφέλες».

Ο Κομφούκιος «έμεινε στη γη».

(Πηγή: «Αι Θρησκείαι» - Παρασκευόπουλος)

老聃之像

Ο ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΤΙ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΣΑΤΥΑΓΚΡΑΧΑ

Γεώργιος Σίβρης

Οι δύο θεμελιώδεις αρχές επί των οποίων στηρίχθηκε ο Μαχάτμα Γκάντι για να εκφράσει και να εφαρμόσει το φιλοσοφικό πιστεύω του, ήταν η ΑΧΙΜΣΑ και η ΣΑΤΥΑΓΚΡΑΧΑ. Τις αρχές αυτές τις τήρησε και τις υπηρέτησε με θρησκευτική ευλάβεια καθ' όλη τη διάρκεια του βίου του. Σ' αυτές ουσιαστικά περιλαμβάνεται ολόκληρη η κοσμοθεωρία του, κι έχουν αποτελέσει το θεμέλιο της μεταφυσικής δομής της σκέψης του. Οι υψηλές αυτές ιδέες δεν ήταν εφευρέσεις του Μαχάτμα Γκάντι, όπως διαβεβαίωνε ο ίδιος. Δεν είχε τίποτα νέο να διδάξει στον κόσμο, και έλεγε:

«Η Σατναγκράχα και η Αχίμσα είναι τόσο παλιές όσο και οι λόγοι».

Κατόρθωσε απλά να ενεργοποιήσει – όπως συνήθως συμβαίνει με τα καλλιεργημένα πνεύματα – πανάρχαιους πνευματικούς νόμους.

Ο Μαχάτμα Γκάντι υπήρξε αναμφισβήτητα ένας κήρυκας της Αγάπης, κι ένας πολέμιος του μίσους.

«Σκοπός μου», έλεγε, «είναι η φιλία μου με ολόκληρο τον κόσμο. Μπορώ να συνδυάσω την πιο μεγάλη αγάπη, με την πιο σταθερή αντίθεσή μου στο κακό».

Πίστευε πως όπου υπάρχει αγάπη, υπάρχει ζωή κι ότι το μίσος οδηγεί στο θάνατο και την καταστροφή. Ότι όπως η ζωή επιμένει εν

μέσω της καταστροφής, έτσι και η αγάπη είναι μία ιδιότητα που διατηρείται και θα θριαμβεύσει επί του μίσους.

Η ιδέα της Αχίμσα στηρίζεται επί του αιωνίου και αναλλοίωτου νόμου της Αγάπης, διότι Αχίμσα σημαίνει μη βία. Κατά τον Γκάντι:

«Η Αχίμσα είναι ο νόμος του ανθρώπινου είδους, ενώ η Χίμσα (βία) είναι ο νόμος του κτήνους. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια απαιτεί υπακοή σ' ένα ανώτερο νόμο – στη δύναμη του πνεύματος. Η Αχίμσα είναι μία ενεργός δύναμη ανώτατης τάξης. Είναι η ψυχική δύναμη ή η ισχύς της εν υμίν θεότητας. Αποτόλμηση, ως εκ τούτου, να θέσω ενώπιον των Ινδιών τον αρχαίο αυτό νόμο της αυτοθυσίας. Διότι η Σατναγκράχα και τα παρακλάδια της – μη συνεργασία και πολιτική αντίσταση – δεν είναι τίποτε άλλο παρά νέα ονόματα για το νόμο του πόνου. Οι Σοφοί Ρίσις, που ανακάλυψαν το νόμο της μη βίας εν μέσω της βίας, ήταν μεγαλοφρόνες από το Νεύτωνα. Ήταν ανώτεροι πολεμιστές από τον Ουέλινγκτον. Έχοντας οι ίδιοι γνωρίσει τη χρήση των όπλων, συνειδητοποίησαν την αχρηστία τους και δίδαξαν προς τον ταλαίπωρο κόσμο ότι η σωτηρία του δεν αποκτάται με τη βία, αλλά με τη μη βία. Η δύναμη του φονεύει δεν είναι απαραίτητως αναγκαία για την αυτοάμυνα. Θα πρέπει κανείς να έχει τη δύναμη να πεθαίνει».

Η μέθοδος που χρησιμοποιούσε ο Γκάντι για να αντιμετωπίσει τον αντίπαλο, ήταν αναμιφισβήτητα πρωτότυπη και ιδιόρρυθμη, και αυτό διότι δεν πολεμούσε τον κακό άνθρωπο αλλά την κακία στον άνθρωπο. Και επειδή γνώριζε ότι η κακία δεν είναι δυνατόν να καταπολεμηθεί με την κακία, αλλά με μια ισχυρότερη από αυτήν δύναμη, έλεγε:

«Μπορούμε να νικήσουμε τον αντίπαλό μας με την αγάπη, και ποτέ με το μίσος. Δεν μπορεί ποτέ να είμαστε μη βίαιοι και συγχρόνως να έχουμε μίσος. Εάν θέλω να είμαι οπαδός της Αχίμσα, πρέπει να αγαπώ τον εχθρό μου. Αγαπάτε εκείνους που σας μεταχειρίζονται με μοχθηρία. Είναι εύκολο να αγαπάς τους φίλους σου. Εγώ όμως σας λέω: ΑΓΑΠΑΤΕ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΣΑΣ. Ο Βούδας είπε επίσης το ίδιο πράγμα. Ας ζούμε ευτυχείς χωρίς να μισούμε εκείνους που μας μισούν. Ας είμαστε ελεύθεροι από το μίσος ενώπιον εκείνων που μισούν».

Και προσθέτει:

«Το δόγμα μου της μη βίας είναι μία εξαιρετικά ενεργός δύναμη. Σ' αυτό δεν έχει θέση η δειλία, ή ακόμη και η αδυναμία. Υπάρχει ελπίδα για έναν βίαιο άνθρωπο να γίνει κάποτε μη βίαιος, δεν υπάρχει όμως καμία ελπίδα για τον δειλό. Γι' αυτό έχω επαναλάβει πολλές φορές: Εάν δεν γνωρίζουμε πώς να υπερασπιζόμαστε τους εαυτούς μας, τις συζύγους μας και τους τόπους όπου προσευχόμαστε με τη δύναμη της μη βίας, πρέπει τότε να είμαστε άντρες, να είμαστε τονλάχιστον σε θέση να τα υπερασπιζόμαστε όλα αυτά πολεμώντας».

Ο ίδιος ο Γκάντι μαχόταν με σθένος κάθε μορφή τυραννίας, είτε αυτή εξασκούταν επί του σώματος είτε επί της ψυχής, και έλεγε χαρακτηριστικά:

«Ο μόνος τύραννος που ανέχομαι σ' αυτό τον κόσμο, είναι η εντός εμού ήρεμη μικρή φωνή».

Χαρακτήριζε την Αχίμσα ως «καθαρή και απλή δράση». Για δε τη Σατναγκράχα έλεγε ότι η λέξη αυτή σημαίνει «ψυχική δύναμη» ή «σταθερότητα στην αλήθεια», και πρόσθετε:

«Ένας Σατναγκράχι δεν είναι τίποτα αν δεν είναι ενοστικτωδώς νομοταγής, και είναι η νομοταγής φύση του που απαιτεί από αυτόν υπακοή στον ύψιστο νόμο, τουτέστιν τη φωνή της συνείδησης η οποία αγνοεί όλους τους άλλους γραπτούς νόμους. Η πολιτική ανυπακοή είναι αναφαίρετο δικαίωμα του πολίτη και δεν ακολουθείται ποτέ από αναρχικότητα. Η εγκληματική ανυπακοή όμως μπορεί να οδηγήσει στην αναρχία και κάθε πολιτεία την καταστέλλει δια της βίας, διότι αν δεν το πράξει, καταστρέφεται η ίδια. Το να καταστείλεις όμως την πολιτική ανυπακοή, ισοδυναμεί με απόπειρα φυλάκισης της συνείδησης».

«Ο Ιησούς, ο Δανιήλ και ο Σωκράτης αντιπροσωπεύουν τις καθαρότερες μορφές παθητικής αντίστασης ή ψυχικής δύναμης. Όλοι αυτοί οι Διδάσκαλοι θεώρησαν τα σώματά τους ως τίποτε εν συγκρίσει με την ψυχή τους. Ο Τολστόι ήταν ο καλύτερος σύγχρονος ερμηνευτής του δόγματος. Όχι μόνο το διέδιδε αλλά και ζούσε σύμφωνα προς αυτό. Η εξάσκηση της Σατναγκράχα ποτέ και σε καμία περίπτωση δεν προκαλεί πόνο στους άλλους. Η μη συνεργασία είναι μία διαμαρτυρία εναντίον μια ακούσιας και απρόθυμης συμμετοχής στο κακό. Η μη συνεργασία με το κακό είναι τόσο σπουδαίο καθήκον,

όσο και η συνεργασία με το καλό. Η μη συνεργασία, παρόλο που αποτελεί μέρος του δόγματός μου, είναι μια εισαγωγή στη συνεργασία. Η μη συνεργασία μου είναι με τις μεθόδους και τα συστήματα, και ποτέ με τους ανθρώπους».

«Η μη συνεργασία μου έχει τη ρίζα της όχι στο μίσος αλλά στην αγάπη. Η προσωπική μου θρησκεία, μου απαγορεύει αμετάκλητα να μισώ οποιονδήποτε. Δεν καταφεύγω στην απιστία προς οτιδήποτε, το πράττω όμως εναντίον κάθε ψεύδους, και κάθε αδικίας, και καθετί που είναι κακό. Μένω πιστός σ' ένα ίδρυμα εφόσον συντελεί στην προσωπική μου καλλιέργεια και στην ανάπτυξη των εθνών. Όταν όμως τα εμποδίζει αυτό, τότε το θεωρώ υποχρεωτικό καθήκον μου να είμαι άπιστος προς το ίδρυμα αυτό».

Η Σατυαγκράχα ήταν λοιπόν για τον Μαχάτμα Γκάντι το υψηλότερο ιδανικό, διότι όπως έλεγε:

«Είναι μία δύναμη που γεννήθηκε από την Αλήθεια και την Αγάπη, ή Μη Βία».

«Εντολή νέα σας δίνω, να αγαπάτε αλλήλους. Καθώς εγώ σας αγάπησα, έτσι να αγαπάτε ο ένας τον άλλο. Από αυτό θα ξέρουν όλοι ότι είστε μαθητές μου, εάν έχετε δηλαδή αγάπη μεταξύ σας. Μείνετε στην αγάπη μου. »

«Εάν τηρήσετε τις εντολές μου, θα μείνετε στην αγάπη μου. Εάν κανείς με αγαπά, θα τηρήσει το λόγο μου. Και ο λόγος που ακούτε δεν είναι δικός μου αλλά του Πατέρα που με έστειλε»

Κατά Ιωάννη (13.33 - 35, 14.23 - 25)

Ο ΦΟΒΟΣ

Κρισναμούρτι

*(Απόσπασμα ομιλίας στο Πανεπιστήμιο Berkeley, California)
(Μετάφραση: Μαρία Μελισσαροπούλου)*

Ο νους επιζητεί πάντοτε να έχει βεβαιότητα, να είναι σίγουρος, να είναι ασφαλής. Ένας νους που είναι σίγουρος, ασφαλής, είναι ένας νους αστού, ένας νους φθηνός, επίπλαστος. Κι όμως, αυτό είναι που όλοι μας θέλουμε: να είμαστε εντελώς ασφαλείς. Και ψυχολογικά, δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα. Δείτε τι συμβαίνει εξωτερικά – είναι πολύ ενδιαφέρον να το παρατηρείτε – καθένας θέλει να είναι ασφαλής, σίγουρος. Και όμως, ψυχολογικά κάνει τα πάντα να φέρει τη δική του καταστροφή. Μπορείτε να το δείτε αυτό.

Όσο υπάρχουν εθνικότητες με τις ηγεμονικές κυβερνήσεις τους, με τους στρατούς τους, το ναυτικό κλπ., πρέπει να υπάρχει πόλεμος. Ψυχολογικά είμαστε διαμορφωμένοι στο να δεχόμαστε ότι είμαστε μια ιδιαίτερη ομάδα, ένα ιδιαίτερο έθνος, να ανήκουμε σε μια ιδιαίτερη ιδεολογία ή θρησκεία. Δεν ξέρω αν έχετε ποτέ παρατηρήσει πόση ζημιά έχουν κάνει στον κόσμο οι θρησκευτικοί οργανισμοί, πώς έχουν χωρίσει τους ανθρώπους. Εσύ είσαι Καθολικός, εγώ είμαι Διαμαρτυρόμενος. Για μας, η ετικέτα είναι πολύ πιο σημαντική από την πραγματική κατάσταση, την αφοσίωση, την αγάπη, την καλοσύνη.

Τα έθνη μάς έχουν διαχωρίσει, οι εθνικότητες μάς έχουν διαχωρίσει. Μπορεί κανείς να παρατηρήσει αυτή τη διαίρεση, που είναι η

διαμόρφωσή μας, οι περιορισμοί μας και που φέρνει το φόβο. Λοιπόν, πρόκειται να προχωρήσουμε στο ερώτημα τι να κάνουμε με το φόβο. Εκτός κι αν διαλύσουμε αυτό το φόβο, ζούμε μέσα στο σκοτάδι, ζούμε μέσα στη βία.

Ένας άνθρωπος που δεν φοβάται, δεν είναι επιθετικός, ένας άνθρωπος που δεν έχει αίσθηση κανενός είδους φόβου, είναι πραγματικά ένας ελεύθερος, ένας ειρηνικός άνθρωπος. Ως ανθρώπινα όντα πρέπει να επιλύσουμε αυτό το πρόβλημα, διότι αν δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό, δεν μπορούμε να ζήσουμε σωστά. Εκτός αν κατανοήσει κανείς μια συμπεριφορά, μια διαγωγή στην οποία εμπεριέχεται αρετή, εκτός αν είναι κανείς εντελώς ελεύθερος από το φόβο, ο νους δεν μπορεί ποτέ να ανακαλύψει τι είναι αλήθεια, τι είναι ευλογία και αν υπάρχει κάτι που θα ονομάζαμε άχρονη κατάσταση. Όταν υπάρχει φόβος, θέλουμε να ξεφύγουμε και μια τέτοια φυγή είναι παράλογη, ανώριμη.

Λοιπόν, έχουμε αυτό το πρόβλημα του φόβου. Μπορεί ο νους να απελευθερωθεί από αυτόν ολοκληρωτικά, τόσο στο συνειδητό όσο και στο λεγόμενο ασυνείδητο, στα βαθύτερα επίπεδα του νου; Αυτό είναι που θα συζητήσουμε απόψε, διότι χωρίς να κατανοήσουμε αυτό το ερώτημα του φόβου και χωρίς να το επιλύσουμε, ο νους δεν μπορεί ποτέ να είναι ελεύθερος. Και μόνο στην ελευθερία μπορούμε να εξερευνούμε, να ανακαλύπτουμε.

Είναι πολύ σημαντικό, είναι ουσιώδες ο νους να είναι ελεύθερος από το φόβο. Λοιπόν, να εμβαθύνουμε σ' αυτό; Τώρα, πριν απ' όλα, παρακαλώ να έχετε στο νου σας ότι η περιγραφή δεν είναι αυτό που περιγράφεται, λοιπόν μη δεσμεύεστε από την περιγραφή, από τις λέξεις. Πρέπει κανείς να έχει επίγνωση, όχι μόνο της σημασίας της λέξης αλλά και να κατανοεί ότι η λέξη δεν είναι πραγματικά το αντικείμενο. Λοιπόν, τι είναι φόβος; Αν κανείς δεν το κατανοήσει ώστε να απελευθερωθεί από αυτό, δεν είναι δυνατή η ανθρώπινη σχέση. Η σχέση παραμένει σύγκρουση, πόνος, αθλιότητα.

Φοβάται κανείς το παρελθόν, το παρόν ή κάτι που μπορεί να συμβεί αύριο. Ο φόβος συνεπάγεται χρόνο. Φοβάται κανείς το θάνατο, αυτό αναφέρεται στο μέλλον. Ή φοβάται κανείς κάτι που έχει

συμβεί. Ή φοβάται κανείς τον πόνο που είχε όταν ήταν άρρωστος. Ο φόβος συνεπάγεται χρόνο. Φοβάται κανείς κάτι – κάποιο πόνο που είχε άλλοτε και που μπορεί να συμβεί ξανά στο αύριο, στο μέλλον. Ή φοβάται το παρόν. Μιλώντας ψυχολογικά, αν δεν υπήρχε χθες σήμερα και αύριο, δεν θα υπήρχε φόβος. Ο φόβος δεν προέρχεται μόνο από το χρόνο αλλά είναι και παράγωγο της σκέψης. Δηλαδή, με το να σκέπτομαι τι συνέβη χθες – που ήταν οδυνηρό – σκέπτομαι ότι μπορεί να συμβεί ξανά αύριο.

Η σκέψη εισάγει αυτό το φόβο, εκτρέφει το φόβο με το να σκέπτεσαι για τον πόνο, να σκέπτεσαι για το θάνατο, για τις απογοητεύσεις, τις ανταποδόσεις, τι μπορεί να συμβεί, τι θα έπρεπε να γίνει κλπ. Η σκέψη παράγει φόβο και δίνει ζωτικότητα στη συνέχισή του. Και η σκέψη, με το να σκέπτεσαι τι σου έδωσε ευχαρίστηση χθες, συντηρεί αυτή την ευχαρίστηση και της δίνει διάρκεια. Έτσι, παράγει, συντηρεί, εκτρέφει όχι μόνο το φόβο αλλά και την ευχαρίστηση. Παρακαλώ παρατηρήστε το αυτό στον εαυτό σας, δείτε τι πραγματικά συμβαίνει μέσα σας.

Θέλουμε να συνεχιστεί η ευχαρίστηση, θέλουμε όλο και περισσότερη ευχαρίστηση. Η υπέρτατη ευχαρίστηση για τον άνθρωπο είναι να βρει αν υπάρχει μια σταθερή κατάσταση στους ουρανούς που είναι Θεός. Γι' αυτόν ο Θεός είναι η ύψιστη μορφή ευχαρίστησης, και αν το παρατηρήσετε, κάθε κοινωνική ηθική – που στην πραγματικότητα είναι ανήθικη – βασίζεται στην ευχαρίστηση και στον φόβο – ανταμοιβή και τιμωρία. Φοβάμαι. Υπάρχει φόβος για κάτι που έχω κάνει.

Αν έχεις πλήρη επίγνωση αυτού χωρίς την παρεμβολή της σκέψης – τότε υπάρχει φόβος; Μπορεί η σκέψη να σταματήσει να παρεμβαίνει; Αυτή η παρεμβολή είναι που παράγει το χρόνο. Πάρτε το θάνατο. Υπάρχει μεγάλη ομορφιά σε ό,τι περιλαμβάνεται σ' αυτόν και δεν είναι δυνατόν να το καταλάβουμε αν υπάρχει οποιαδήποτε μορφή φόβου. Δείχνουμε πόσο φοβισμένοι είμαστε από αυτόν, διότι μπορεί να συμβεί στο μέλλον και είναι αναπόφευκτος. Έτσι σκέπτεται η σκέψη, γι' αυτό και το αποδιώχνει.

Όπως είπαμε ο φόβος έρχεται μέσα από το χρόνο, ο χρόνος είναι σκέψη. Αυτό δεν είναι φιλοσοφία, ούτε κάποια μυστικιστική εμπειρία, απλά παρατηρήστε το στον εαυτό σας και θα το δείτε. Αν κάποιος άκουσε απόψε με προσοχή, αυτός έμαθε τη φύση του φόβου και της ευχαρίστησης. Αυτός έμαθε, και από αυτό το σημείο ενεργεί. Βλέπετε τη διαφορά, ελπίζω. Βλέποντας τη δομή του φόβου, βλέπει κανείς επίσης τη δομή και τη φύση της ευχαρίστησης. Το να βλέπεις κάτι είναι το να μαθαίνεις γι' αυτό, και τότε ο νους δεν δεσμεύεται στην επιδίωξη της ευχαρίστησης. Τότε η ζωή έχει ένα τελείως διαφορετικό νόημα. Ζει κανείς – αλλά όχι για την αναζήτηση της ευχαρίστησης.

(Επιλογή Άσπας Κωστοβασίλη)

Εις Μνήμην

Τις τελευταίες ημέρες του Μαρτίου, έφυγε από τη γήινη ζωή ο αδελφός μας και συνδρομητής του Ιλισού, Νικόλαος Σάββαρης. Αν και ήταν μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας για λίγους μόνο μήνες, η ευγενική του παρουσία είχε κερδίσει την εκτίμηση όλων μας. Στην οικογένεια και τους φίλους του εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25, α' όροφος Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά κάθε ημέρα από 10.30 - 1, εκτός Σαββάτου και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως αποστείλλετε με ταχυδρομική επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τραπεζική επιταγή μόνο εις:

Θεοσοφική Εταιρεία, Βουκουρεστίου 25, 106 71, Αθήνα

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Ηράκλειο: Μ. Λασηθιωτάκη
Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας
Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς
Λαμία: Γ. Μουτάφης
Λάρισα: Ισ. Φελλούς
Πάτρα: Σ. Ιγγλέσης
Ρόδος: Αντ. Βεργωτής
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος
Χανιά: Εμμ. Νοδαράκης
Κύπρος:
Αθην. Παπαδόπουλος
Γρ. Αυξεντίου 29
Μέγαρο Δίπα 456
Τ.Τ. 6021, Λάρνακα
Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Όλα τα άρθρα γνωστών συγγραφέων που δημοσιεύονται στο περιοδικό Ιλισός φέρουν την ευθύνη των ιδίων για το περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:**

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ	10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram.....	8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram	8€
Το Φως της Ασίας - Sir Edwin Arnold	14€

**ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΕΞΑΝΤΛΗΜΕΝΑ
ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ:**

Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες - Ernest Wood
Η Αρχαία Σοφία - Άννη Μπέζαντ
Η Ατραπός του Αποκρυφισμού - Α. Μπέζαντ, C.W. Leadbeater
Κάρμα Γιόγκα - Swami Vivekananda
Θεοί εν Εξορία - G. G. Van Der Leeuw

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,

T.T. 106 71

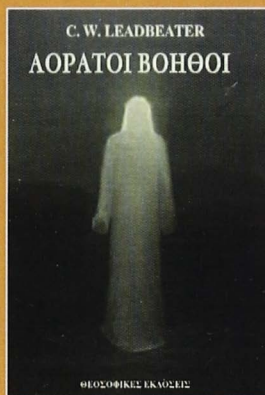
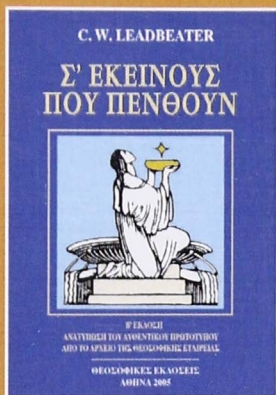
Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
 από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις
 τα έργα του
C W. Leadbeater

Σ' Εκείνους που Πενθούν
Αόρατοι Βοηθοί
 (Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα)

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
 στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
 Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

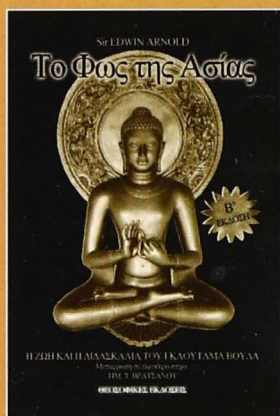
Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Αόρατοι Βοηθοί.....14€
 Σ' Εκείνους που Πενθούν.....6€

Κυκλοφόρησε η νέα έκδοση του έργου του SIR EDWIN ARNOLD

«ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ»

Ένα υπέροχο ποίημα μεταφρασμένο σ' ελεύθερο στίχο από τον Τιμολέοντα Βρατσάνο, που περιγράφει τη ζωή, την αναζήτηση, την αγωνία για την αιτία του πόνου και τη λύτρωση, το κάρμα, την αγάπη, τη μετενσάρκωση, και γενικά όλη τη διδασκαλία του Κυρίου Γκαουτάμα Βούδα.

Νέος γεμάτος ζωή και νιάτα, εγκατέλειψε βασιλικές τιμές και δόξες και έφυγε ντυμένος με το κίτρινο ένδυμα του ασκητή, αποφασισμένος να βρει την αιτία του πόνου και τη λύτρωση όλων των όντων.

Με το έργο του αυτό ο Sir Edwin Arnold μας δείχνει ο Βουδισμός, δεν είναι μια θρησκεία γεμάτη εξωτερικούς τύπους και λατρείες, αλλά είναι η θρησκεία της συμπόνιας, της αγάπης, της ελεημοσύνης, της γλύκας και της καλοσύνης.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ